

VILÁG

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósításokon kívül, Hírlapja közöl minden hírdetményt, egy ötös-szelet sorától három krajczárért pengő pénzben.

Előfizetheti helyben a szerkesztő-hivatalban [Schestýn-utca 288. sz. alatt, földszint], félévre postán 6, különben 5 ezüst forinttal; az országban minden — azon kívül csak a bécsi és kir. fő-postahivatalnál Bécsben.

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézethez bérmentesen küldeni közléseiket.

Minden közlés „a Világ szerkesztő-hivatalának” cím alatt keretik beküldetái.

Tartalom.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY. Galicziai hitelegyesület. — Igazság mindenek fölött! — Köszönet. Fővárosi hírek. Szép példája az ön-megtágadásnak. Fölvilágosítás az új postabér-szabályról. Jász-kunkerületek tisztviselői gyűlése és az új tisztjár. Czafólo levelek: Fejérből (a P. Hirlapban közölt tudósítás ellenében. Vége.) — B. Fűredről. — N. Károlyban iskolai próbatét és jutalmaztatások. — Igazítás. — Erdélyi országgyűlés. — Hirlapi kalászkok.

AUSZTRIA. (a status-vasutakra nézve tett előmondatok sora és eredménye.)

KÜLFÖLD. Franciaország. (Itt a legjobb kormányzat az, mely létezik.) — Telegrafi tudósítás az új Kamara választott elnökiről. Emil de Girardin-t a követ-kamra elfogadja tagtársan. Orleansi hg végítizetele. Választási visszadőlések. Sajátzeru esempészkedés. Nagybritannia. (Mozgalom a diplomatikai világban. Gyűrvárosokban a munkás osztályok ingége. — A Tünnel megnyitatták a gyalogok számára. Angolok ugye Chinában's Afganisztánban.) Spanyolország (Arguelles gyámok 's a növendék királyné.) Portugallia. (Spanyolországgal való viszály.) — Vegyes közlések.

Szlavonia. Jegyzetek folytatása Magyarország Karai és Rendjeinek Slavonia KK és Rendjeihez 1608. jun. 27-iken Prága városa mellett táborukból intézett magyar levélre.

Hivatalos jelentések és magán-hírdetések. Gabonár. Pénzkelet, dunavízjárás.

Magyarország és Erdély.

Pest, augusztus 17-ken 1842.

Galicziai hitelegyesület.

A kiváltságolt Bécsi Ujság (Oestr. kais. priv. Wiener Zeitung) július 12-kei hivatalos melléklapjában (Amtsblatt) olvashatni a felállítandó galicziai hitelintézet (Galizisch-Ständische Credit-Anstalt) alap-szabályait, mellyeket ő Felsőge most legközelebb megerősíteni méltóztatott. Sokban memék fogadni, hogy Pesten, hol a Bécsi Ujság minden kávéházban találtatik, ezen fontos és tanúságos oklevelet csak igen kevesen olvasták. Illyfélék rendszeren elkerülik nálunk a figyelmet, nálunk az „italakulás korszakában” annyi kisémondhatóság fontos tárgyakkal foglalkozóknak! Az egyik bele tekint a Bécsi Ujságba, de midőn látja, hogy itt „ständische Credit-Anstalt” emittetik, elfordul és abban hagyja, mert ezt nem nezi másnak, mint egy osztály (Stand) javára felállított intézetnek, „szakadozott osztály” erdekek „ujabb jelenségének, neki pedig nem kell hitelintézet, ha az nem „nemzeti.” A másik, ki igen sok mást ignorál, méltóztatik némelly ujságokat egészen ignorálni, és ezek között a Bécsit is. A harmadik végig futotta ugyan, de nem méltatja figyelemre, mert mit neki azon „nyomorult” Galiczia, az ő három óraig tartó „Postulaten-Landtag”-jaival, hol se kerületi ülés, se hallgatóság, se ingyenszállás, se éljenezés, se éjjeli fáklyás zene, se pissegetés, a e q u a l e: örökös nyilvánosság, és közvélemény — nincsenek. Van olyan, ki nem ér rá illyeket olvasni, el lévén egészen merülve azon mély politikai combinációkba, mellyekkel a Pesti Hirlap legközelebbi vezércikkéhez a közönséget, nemzetiséget, panszlavizmus és civilisatio tárgyában oktatta; és midőn Némethonban csak országocskákat, de nemzetet sehol sem talált, elfelejtette: mikép Magyarországon csak a vármegyék vannak, de nemzet sehol sem létezik. Van más, kinek füleiben, ama tanácskozási méltóságban,

ügykezelési részrehajlatlanságban és illedelemben olly igen kitűnő bihari közgyűlésekről hírek, még most is konganak, ama „nagy napok” emlékezete, mint ezeket a Pesti Hirlap egyik levelezője méltóztatik nem kisebb igazsággal mint bölcseséggel jellemezni. Az olvasók egy része illy szánakozásra méltó állapotban sínylődvén, természetes, hogy hirlapjaink amolyan apróságokkal, mint egy „Galicziai hitelintézet” nem foglalkozhatnak. Hiszen nem sokkal érdekesebb tudni, vajjon midőn Szabadka városa ismeretes körlevélét a megyékhez elboesátá, egyetértett e a P. H. szerkesztőjével vagy sem? A Pesti Hirlap szerkesztőjével! — ide figyelmezzünk —, ki, közbetelőleg legyen mondva, önálló hatalomként egyezkedik, alkudozik, és szab feltételeket a királyi városoknak, és veszi őket be az „alkotmány sánczaiba” — az általa annyira pártolt „nihil de nobis, sine nobis” elvvel nem a legszebb öszhangzásban, de természetesen, „mert a tekintély ideje lejárt” és „a mit más nyújt, az csak szappanbuborék” (*). Nem sokkal érdekesebb tudni, vajjon megtörtént e valóban azon nagy szerenéséltenség, hogy Beregh felkes Rendjeinek körlevele, a katolika egyháztól elszakadás tárgyában, Győrben nem pártolatott: vagy Liptóba talán meg sem érkezett? vajjon valóban országgyűlési választmányhoz utasított e a tolnai körlevél, egy vagy más megyében? — országgyűlési választmányhoz, mely van alkalmasint 50 az országban, de eddigi működését alkalmasint 50 zerrussal multiplicálhatni, és a mely választmányok azon örvényt, mellyet eddig a „rendszeres munkákban” (operata systematica) bírtunk, a legszebben pótolják. Aztán minek is venni azt tudomásul, mi Galicziában történik, hiszen majd ha egyszer a közvélemény, ezen „ilju óriás” mint a P. Hirlap nevezi, megerősödik, megszilárdul, és az előleges sérelmek megszüntetését kivívja, mellyek között ott van Galiczia visszacsatol-tatása is, akkor úgy is megtudjuk, mi áll fenn Galicziában, ha ugyan bennünket, panszlavizmustól vitézül félőket, azon 4 1/2 millió tót, mellyel ekép megszorodnánk, ismereteink ez iránybani bővítésétől el nem fog őrjészeni.

A „papirosan maradó előmeneti rendszer hőseinek” nem his bosszúságot okozunk tehát most, midőn a fent említett hitelintézet szabályait, a „Világ” olvasóival kivonatban közöljük, és őket arra kérjük, sziveskedjenek megfontolni, nem volna e napirenden, az országgyűlés közelgetése 's a kiáltó szükség tekintet-be-vétele mellett, arról gondolkozni, miről a szegény galicziai rendek, — ámbár az ollyanforma alkotmánynak mint a miénk „sánczain” egészen kívül állnak, és a „nihil de nobis sine nobis” elvvel sem dicséskethetnek. — gondoskodni elég józanok, és sikert eszközteni elég szerencsések valának.

Az említett szabályok tíz fejezetben és 95 cikkben tárgyalják a hitelintézet alakítását — a zálogjegye-

*) Lásd P. H. 165. szám.

ket — a jöszágbirtokos kötelezvényét — a tőke törlesztését — a hypothecca megkivántatóságát — az adós jogviszonyait a hitelintézet — a zálogjegy-birtokos jogviszonyait ugyan ennek ellenében — a hitelintézet segédforrásait — az ennek kormányilag nyújtott kedvezéseket, és az intézeti ügyek kezelését.

Azon olvasót, kinek nimes tudománya a porosz zálogjegy-rendszerről, mellynek mintájára alakítatik ezen szóban forgó galicziai hitelintézet, azt szabad legyen az „Alföldi Levelek” közül a Mikre utasítani, hol ezeknek megismertetése foglaltatik, és egyszerűsmind azon források, mellyekből e nemben még bővebb és alaposabb ismereteket lehet szerezni, kijelöl-tetnek.

A galicziai hitelegyesület, az országban fekvő telekkönyvileg öszveirt jöszágok birtokosainak önkütes egyesülése által, a Rendek kezessége mellett, alakítatik (§. 1. 2.) Nines bizonyos időponthoz kötve az illy egyesülethezi járulás, és az történik: 1) kölcsön-vétel által az egyesülettől; 2) egy ollyan jöszágnak, mellyre illy kölcsön bejegyezve van, megvétele, és egyszerűsmind azon nyilatkozás által, hogy a vevő ezen egyesülethez tartozni kíván. Kilépés az egyesületből eszközöltetik 1) a kölcsön visszafizetése, és 2) a lekötött jöszág eladása által. (§. 3. 4. 5.) Az egyesület kölcsönjeit zálogjegyekben (Pfandbriefe) adja. Ezek köz-oklevelek (öffentliche Urkunden), mellyekben a hitelegyesület az illyen zálogjegy birtokosának igéri, hogy a kamatfizetést rendszeren teljesíteni, és a tőke-törlesztést az intézet alapelveinek megtartása mellett eszközteni fogja, melly zálogjegyeknek félévi felmondása az egyesületnek fen van ugyan tartva, de a zálogjegy-birtokos hatalmában nem áll (§. 7.) Legkisebb zálogjegy 100. legnagyobb 10,000 ezüst forintról szólhat (§. 8.) A zálogjegyek kamatai, mellyeket a jöszágbirtokos az egyesületnek, ez pedig a zálogjegy-birtokosnak fizet, 4 procentumot tesznek; ezenkívül a kölcsönvevő kezelési költségek fejében tartozik évenként bizonyos járandóságot fizetni, melly azonban a tőke 1/2 procentumánál többre nem hághat (§. 8. 16.) Zálogjegyek a megszabott formáságok megtartása mellett, csupán akkor adhatnak ki, miután az adósnak az egyesületnél maradó kötelezvénye, a hypotheckaul lekötött jöszág terhére telekkönyvileg (Landtäfflich) bejegyezve van (§. 12. 13. 14.) A hitelegyesület a lekötött jöszágok csak fél becsértékeig (Gutswerth) adja kölcsönjeit, némi kivételekkel (§. 29—33.) Olly jöszágokra, mellyeknek tulajdona iránt per van, nem ad kölcsönjeit, kivéven ha az ellenfél abban megnyugodnék (§. 34.) A kölcsönt csak a következő három esetben mondja fel adósának az egyesület: 1) ha olly rosszul gazdálkodik, hogy a kamatfizetés és tőketörlesztésre előreláthatólag nem számolhatni. 2) Ha az adós két év alatt háromszor kényszerítette az egyesületet, hogy a kamatokat birói végrehajtás után vegye be; és 3) ha más adósság miatt birói végrehajtás alá kerülven az

A VILÁG TÁRCZAJA.

Jegyzetek folytatása az „1608 JUNIUS 27D.

Magyarország Karai és Rendjei által Slavonia KK-hoz és Rendjeihez intézett levélre.

Igy kele tehát eredetileg magyarul I. Rudolf és I. Ahmet között a zsitvatoroki béke-kötés is 1606b. novemb. 11-dikén, melly, e levélben itt „az Törökkel való pacificatio-nak” nevezetik 1) 's annak 6. cikkében a *pacificatio Viennensis* hasonlólépen, mint itt „Bechi uegezes” nek. A 10d. cikk, egyszerűsmind nagyon bizonyítja Mátyás főherczegnek e bekére 's általában a magyar kormányra hatását, e szavaival: „es az nagos Zerdar is keolge az eü köuett az mi feolséges Hercheg Vrunkhoz ayandokokal” a magyar biztosok pedig így fogadák fel a béke pontjai teljesítését a 15dikben: „Mi az feolséges megh neuzet Chaszar Vrunknak Commissariusi és Tanachi az eü neveben

es szemelleben hasonlólépen az fölséges Mattias Hercheg Vrunkeba, es az eges böcheletes Austriay hazeban kötelezeók magunkat es fogadjuok igaz hiteönkre” stb.

E zsitvatoroki béke 15d. cikke szerint Eger, Esztergom, Kanisa, töröknél maradt, mit Rudolf 1607b. mintha megbánt volna, vagy legalább szinül vevő az ezen évben összehívott németországi gyűléshez, hol segélyről is akara szó lenni, a török ellen. Istvánfy említéseként megerősítésétől is remény ellen vonogatta volt magát, kimondani nem mert okánál fogva, 's ámbár 1606b. decemb. 9-dikén Brandizit várában költ azon, nyílt magyar levele (nálam az érsek primasi könyvtárból 1838beli másolatban), mellyben azt úgy hirdettette ki, valamint Boeska, az ő részén-volttak hallatára, de a Sztambulba kiválasztott követet Taiffal Kristótot Prágában tartoztatá magánál. Sőt már esztendőn túl hevert a törökhöz küldésre öszszedett ajándok Komáromban, melly halasztáson a török zugott, a magyarokat pedig nyugtalanság hányá.

E késelmzés Mátyás elleni irigységéből volt Rudolfban. Mert unokaöcsését Ferdinándot a stájeri Károly főherczeg fiát nevezte teljes-megbizottjánul a német gyűlésre is. Es hallogatá Bécsben a szemes Illysházi István, miként szövögeti Rudolf simán a dolgott úgy, hogy e Ferdinándot nem sokára római királylyá választassa, miből öszlán majd Magyarország is hamarabb magáéva teszi. „Mert hiszen Mátyás már 50 éves, neje nines, házastöke nem é. 's ki kezeskedhetik fia lehetéséről? Ferdinándnak pedig már több van bajor her-

cegné hitestársától.” E gondból ugyan családnak tronusokon fenntartására tűzött figyelem is látszhatott, de megette bizonyos remegésnek lappangott szurkálása. Rudolf az ő Tycho de Brahejával azt nézte ki csillagzataiból, hogy közel vértől érné veszté: ezü pedig most leginkább Mátyás állott szemében, kinek ő mint legidősebb fivér 5 évvel volt korosabb, Ernest herczeg a közbelső, kit a magyar annyira szeretett, mert magyarul beszélhetett vele, már nem élt. Rudolfot azon jövendő nézés felette leszegte, azért nem házasodott, azért akadályozta fivéréi házasságát.

A mint nyíltabb lett Rudolf rendelkezése, azonnal világosabban üte ki Mátyás főherczeg boszankodása, megsértetésén, melly most harmad ízben éré. Elsőbbszer 1580. midőn német-alföldi helytartóságáról lemondott, jött Rudolffhoz, ez pedig hidegen fogadá 's lakul Linzelt szabta ki számára; másodsor: midőn 1596b. a magyar hadvezérségből letette.

„Reám nézhetnek inkább a koronák, választatáskor”, mondá Mátyás főherczeg 's a nyílteszü, tüzes bátor ember, dolgozni kezdett. Hamar részére hajtja Ausztriában Trautsohn Pál, Liechtenstein Károly, Preiner Siegfried főurak, ezekkel a tömeget. A jelszó: Ion: ha kellene, Rudolf eszár ellen is. Könnyen forrott a szövetségés, mert Rudolf azon vallási békét, mellyet atyja Maximilian, mint eszászár Hd. mint magyar király Iső, 1567ben mind Ausztriában mind Magyar és Csehországban szabad vallási gyakorlatra épített, felbontá 1576b. eszászárú lettekor,

1) I. az ország levéltárában Budán lévő eredetiéből a magyar tudós társaság elintézése után Lucezenbacher János által kiadva: Tudománytár 1834. III. kö. 230—242. lap.

adós, ilyenkor az egyesületnek tartozott félvi kamatok fizetését elmulasztja. (§. 63.) Az egyesületnek joga van a késedelmes adós ellen a legszigorúbb és gyorsabb törvényes végrehajtási módokhoz nyúlni. (§. 37—62.) A zálogjegyirtokosnak joga van a hitel-egyesület ellen panaszt tenni az illető törvényszéknél, mely szóbeli eljárással (mündliches Verfahren) végzi az ilyen ügyet, és azt kötelezetési mulasztás esetében, azok teljesítésére szorítja; — joga van a hitel-egyesülethez tartozó jószágból kielégítést kívánni és megnyerni, sőt ezt a Rendek pénzalapjából (ständischer domesticall Fond) is követelheti, és a kormány-szék (Gubernium) ezt elrendelni tartozik. (§. 69.) Azon segédforrások tekintetében, melyekről a hitel-egyesület rendelkezhetik, bizonyos alapítványok által vannak neki adva, és meg van engedve, hogy, váro-sok, községek, alapítványok, közintézetek tőkái, és árva-pénekek, zálogjegyekbe ruházathassanak. (§. 74—78.) Meg van engedve, hogy a galicziai Ren-dek pénzalapja (ständischer domesticall Fond) a hitel-egyesület kötelezettségeit jót álljon, sőt ennek szük-ség esetében pénzbeli előlegezéseket is, a hitelegye-sület adósaitól haladék nélkül behajtandókat, tehes-sen. A zálogjegyeknek eladása a bécsi pénzesarnok-on hasonlóképp meg van engedve; és mindezekből eléggé világos, hogy a hitelegyesülettel zálogjegyek-ben kölcsönt kapó jószágirtokos, azokat középpézzé mily könnyen változtathatja, sőt hogy erre szüksége sem lesz, és hogy az egyesülettel közpénzt fog kap-hatni, a feljebbiekkel fogva igen gyanítható, miután minden hitel-ség szerint egy így rendezett hiteleg-yesülethez, mind a magán- mind a köztőkék, sőt külföldiek is, a porosz hitelegyesület példája szerint, sűrűn fognak folyani. A hitelegyesülettel egy törlesztő alap (Tilgungsfond) van öszveköve, mely az adósok által fizetendő tőkerésztletekből alakítatik, és a ki-bocsátott zálogjegyeknek sorshuzás általi amortisatió-ját eszközöli. (§. 17—22.) Ezen tőkerésztletek (Capit-alsrate) évenként egy percentumban határozatnak, és chez képest bizonyos törlesztési terv már a zálog-jegyek kibocsátásakor megállapították; de a jószág-irtokosnak szabadságában áll, egyetlen lefolyta előtt is tenni egészben vagy részenként tőketörlesztéseket, (§. 18. 19.) melyeket mielőtt 100 ezüst forintot meg-űnek, a teletkönyvből az illető jószágirtokos kitű-rülthet.

Már most legyenek szívesek a „Világ” olvasói és hasonlítsák ezeket öszve a porosz zálogjegyrend-szer főbb vonásaival, melyek feljebb idézve vannak. Miután annyi a körlevél, annyi az indítvány, an-nyi a felírás és válaszmány, nem volna-e napiren-den egy indítvány, egy körlevél, és egy felírás, mely utóbbiban kijelentnök, hogy mi a „nihil de nobis, sine nobis” alkotmányos elv jötekonyságait egész kiterjedésökben élvezzük ugyan, de egyszersmind érez-zük fájdalmasan, mikép a tőkepenzesség ezen elvnek csak legridegebb részét, a „nihil nobis” alkalmazzák ránk szakadatlanul, emel fogva ezen szomorú hely-zetből menekülni ohajtván, a jövő országgyűlésen ezt követelendőt: „nummos nobis”-ra akarjuk változtatni, és kérjük ő Felségét, hogy ezen galicziai hitelegye-sület szabályait, az annak kiadott utasítást, szóval: mindazon adatokat, melyek oda vezethetnek, hogy ezen intézet organismusát tökéletesen beláthassuk, atyailag méltóztassék velünk közölni, hogy midőn

csak a nemességnek engedé lelki meggyőződése követé-sét, a bécsi néptől protestans papjait elszedé, s még 1606b. sokan éltek, kik ezt nem örömet szívelék. Osz-tán Rudolf oda hagyá Bécsset, Prágában üte fel eszári lakhelyét, s németeivel onnan keveset gondolt, sőt ese-hei között sem igen jelent meg. Vára minden nyilásán a sok ör, benn pedig ő vele mindig csak a sok jövő menő csillagjóslo, eröművész, vegytanos, rézmetsző; festér és fűvész annyira, hogy minisztereit is elutasítá, ha épen va-lamellyikkel folyt ügyekedésekor jövének. Ausztriában hát a többi főhercegi vér is Mátyásra veté szemét, s 1606ban aprilis 25dikén Miksa, Ferdinand, s Miksa-Er-neszt, az ausztriai ház vedő s kormányzó fejévé nyilat-koztata.

Magyarországon közbenjárója az öreg Illyés-házi Ist-ván volt; ember, kire sokat adtak, mert szabadságaik-ért szenvedtetnek tudták. Itt Rudolf mint már országlo király 1578b. volt Posonban, hol az akkori országgyű-lés 150 cikkje oly szives hűséggel fogadá. Elénkité az 1582beli országgyűlést is jelenlétével, miként annak 81. cikkéből látszik, örvendve fogadá e cikk teljesítéséért az 1583beli országgyűlés; de már az 1588, 1593, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599beli cikkeket Prágában erősít-te meg, s az 1600beliek szentesítő helye Pilsna lett, az 1601, 1602, 1603, 1604belieké Prága maradt.

S mi lett mind ebből? Törvénynek törvényre hozá-sa, még pedig évenként az előbbieket meg nem tartása el-len hozása, már magában sok rendtelenségre mutat; mi-

majd követeinket utasítjuk, azon segédadatokat is megfontolhassuk.

Alig hiszszük, hogy illy felírásra valami fulmi-natorium fogna jönni; alig hiszszük, hogy ha így in-dulnánk el, azt találják mondani, mikép: „tumultuario opere” akarunk végezni, a mit bizonyos vármegyé-nek, bizonyos próbatételeire, oly szép diáksággal, és oly nagy igazsággal mondottak.

Az igazság mindenké fölött!

Életbölcseségi szabály mind egyesekre mind nemze-tekre nézve, önnön ügyeivel foglalkozni; a mennyire csak le-het, idegen avatkozástulmenten maradni; s jól végzett dol-gai után, lélekismérete részrehajlatlan ítélletével elégtűten, irigyek vagy ellenségek szószátyárkodásával nem törő-dni. Az életbölcseségnek e szabályát, mennyiben e lapok szerkesztője magános erkölcsi testet képez, mind ön személyére, mind hatása terjedékkörére nézve szigorún követé; ellennézetek, ellenvélemények közé tételére min-denkor csak komoly megfontolás után s mindenkor csak oly viszonyok közt határozá el magát, midőn közjölé-tet kockázattal elvek, vagy állnézetekre csábítható véle-mények hozattak napfényre; szóval: igazság és érett meg-fontolás valának a mérlegek, melyek nyilvános működé-sének alapítványait képezék. S épen ezért kelle gyakran keserű gúnyt, heves megámadatásokat szenvednie. Hisz-zük, illy viszonyok s illy őszinte vallomás után, sen-kinek sem jutand észbe lapjaink szellemét tulzónak bé-lyegeznü, de hiszszük egyszersmind azt is, hogy ellenünk szórt minden korábbi gyanúsítgatások daczára ki fog tűn-ni akarunk egész tisztasága. S az akarat tisztaságának nyugasztaló öntudatában intézzük figyelmeztető szózatun-ka a haza egyeteméhez oly ügyben, melynek fontossá-ga, korábbi újmutatásaink daczára sem látszik eléggé méltányoltnak, épen azok által, kiknek legfőbb érdeké-ben kell állani, hogy nemzetiségünk s alkotmányunk se tekintélyben se terjedékben ne csökkenjék, sőt gyara-puljon. Értjük az ilirismus és panslavismus ügyét. Ez a-zon szörnyeteg, mely napjainkban ezer-alakulag ölt ma-gára ellenséges tekintetel alkotmányunk s nemzetiségünk irányában; ez ama hydra, melynek ellenében élet s halálküzdésre késznek nyilatkozunk, mert küzdésünk a nemzetiség és alkotmány ségje mellett van, mikért küzdeni minden magyarnak szent kötelessége. E szörnye-tegnek egy új alakját mutatjuk mi be olvasóinknak a zá-grábi német újság 63 és 64 számaiból. Közlések foglaltat-nak ezekben a mult hó 12, 13 és 14 napjain Pesten tar-tott bányakerületi superintendentialis, s ugyanott 15, 16 és 17iken lefolyt ágostai egyetemes convent működé-seiről. Szóltak erről lapjaink (58 sz.), szóltak más lapok is, öszpitgetés nélkül monda komolyan, egyszersmind illedelmesen. S mi, kiknek tanjai közt nem találattik a visszatorlás boszúzó elve, kik kö helyett inkább ke-nyérrrel szeretünk hajítani mint menykövel, igen sértő garazdaságnak találtuk a mondott egyházgyűlésről szó-ló azon közleményeket, melyek kétségkívül az ev. egy-háztestület köréből, mindenesetre pedig hazánk szívéből Budapestről a zágrábi újságba küldettek. S melyekből mi szükséges ismertetés végett, némelyeket hű fordítá-sban ide iktatunk. A bányakerületi gyűlésről szóló tudó-sítás így kezdődik: „Már a convent előtt valóságos harez-készület volt mindkét részről; a legnagyobb lármázók minden vidékből összegyűltek, Pulszky, Szentiv-ányi, Rákóczy, Kossuth, Fabó (agárdi hitzón-ok Nográd megyében, egy szerföltöt durva, igényletes ember) tulzó magyar corphaeusok körül.” E gyönyörű bevezetés után elmondja, mikép beszélt légyen el Sz-e-b-e-r-e-n-y-i a sláv folyamodás viszonyait, s ezeket füg-geszti hozzá: „A főlebbi Fabó azt mondá ezekre a töb-bi közt, rendkívüli durvasággal, hogy ha az ő hatal-mában állana, a két superintendenst mindjárt letenné hi-vatalából. Kossuth már itt is sok betyárságot engedé magának, vizsgálatot és büntetést sürgetett.” — Az egye-temes convent üléseinek leírását pedig így kezdi: „Né-hány száz juratus és jurenata, kiknek majdnem fele catholicus és reformatus, tölté el a terem, úgy, hogy a lelkészek csak nagy fáradtsággal nyomulhattak” keresz-

vel pedig komoly arcz, mely azt végre is hajással ba-zalt-öszlappá tegye, nem volt, heves nemzet embereimél a zavar nőtlen nőt, a sok belé elegyített külföldi meg-értetlenségéből s kühazához nem vonzódságból a dolgo-ka meg inkább összekuszálá. Az „Urak és követek” bölcsesége, jót akarása, Erneszt, Mátyás, Miksa főher-cegek szereltet közbenjárása tehát csak füstbe és füstbe ment. S midőn így a könyörgésekre, melyekkel a tör-vényezikkek telvék, csak nem leve nádor s már a lelkes Nádasdi Tamás 1562beli halála óta nem; midőn a püs-pöki megyék, egyházlo, a vármegyék, főispán nélkül hagyattának, a Horvát és Tótországok bának joga mindig csonkították, s a magyar sergekben nem magyar születé-sű vezér parancsolt, a honi alkotmány épületének rozza-nását már kesergő szemek nézék.

A kibékített „bécsi végzés”-nek harmadik czik-ke 2dik sában, Mátyás főherceg teljes hatalmu kor-mányzól, ezért és így tételék: „Quia vero Sua Caes. ac Regia Majestas, ... in Ungaria, aut vicinis locis re-sidere nequit, ne opus sit propter quasvis causas Regni-colis ad remotiores Suae Majestatis residentias venire, ubi neque Consiliiarii ungarici semper Suae Majestati ad-la-tus praesentes esse possunt, ideo statutum et conclusum est, quod Sua Serenitas, secundum plenipotentialium Sibi per Suam Majestatem, non ita pridem propterea omnino concessam, in negotiis Regni Ungariae: per palatinum et

1) L. 1600ból a 27d. 28d. cikkeket.

tul s kaphattak helyet. Rendről s jegyzőkönyvolvasás-ról mitsem akartak itt hallani. Kossuth mindent fél-revetett, mondván, hogy itt arról van szó: lenni vagy nem lenni. Mint tigrisek és orozlások rohantak ekkor mindnyájan a folyamodásra és küldöttségre s azt pro-stantismussal elleni árulásnak és a magyar nemzetiség el-len véteknak mondották. Pulszky ur nyilván rosszalta, hogy a küldöttség idegen hitű s vallásu kormányhoz for-dult; Kossuth és Szentiványi Károly kiáltának, miért adatott be a folyamodás az egyetemes convent, sőt még a status saecularis tudta nélkül is? Valahányszor Kossuth szólt, öntetszelgő arczal nézé körül a ju-ratusokat mire ezek mindenkor tomboló „Eljen”-t bögték. Pulszky elég szemtelen volt itt Kollárnak olaszországi utjáról is, névszerint Horvátországon átuta-zását rosra magyarázni, s isten tudja minő szándéka-tokat rátküldni. Azután egész terjedelemben közli Kollár beszédét, melynek tartalmáról lapjaink főnebb idézett számaiban is s szövegtől. Végre a gyűlés bere-késztségeig jutván, előadását a cikk-író, következőleg zárja be: „Az ülés végén kérdező a jegyző, Fűredy ur, minő végzést iktasson jegyzőkönyvbe? Illy kérdé-sekre máskor mindig az elnök szokott felelni s a vélemé-nyek különbözőségéből egyet alakítani; most azonban egy szót sem szólt, hanem Kossuth kelt föl s a következő-ket monda neki tollába: — Itt az ismert határozat kö-vetkezik. — Másnapról így ír a tudósító: „Másnap elol-vasá Fűredy ur az igazságon s kibékítőleg fogalma-zott jegyzőkönyvet; ekkor fölkel Kossuth s azt mon-dá: ő még nem hallott életében nyomorúbb jegyzőköny-vet, s ajánlá vagy fölta magát, tüstint egy másiknak fo-galmazására. Az elnök e hallatlan anomaliához is hall-gatott, s így lön, hogy Kossuth e conventnél vádlo, bíró és tollvivő volt egyszerre. Fél óra mulva fölolvá-sa Kossuth az ujdón s önmaga által fogalmazott jegyző-könyvet, épen úgy, a hogyan ő akarta, s háta mögött is-mét minden juratus bögé. „Eljen!” és „maradjon!” A kifejezés némi csekély változtatása után valóban meg is maradt a Kossuth-féle jegyzőkönyv. Végre az egész gyű-lést jellemezni akarva így nyilatkozik a cikk írója: „Rö-viden, ez nem egyetemes egyházconvent, hanem Kossuth-féle nemzeti gyűlés volt; egyházról és vallási dolgokról alig vala szó.”

Az idézettek, ugyhiszszük, eléggé képviselik a szel-lemet, mely a cikk írójában nemzetelleni gyűlölséget árul el, s e szellem az, melynek bárhol, bár minő alakban föltűnését hideg közönyösséggel nézni s elhall-gatni nem fogjuk. Tul van e lapok körén, kimondani a-karni azt, mit vélünk mi teendőnek e cikk megjelenté-re vonatkozólag a kinevezett vizsgáló egyházi választmány által, s mint vonók föléltesség alá a conventmúltósága beszmérléseért annak idején a cikk mosdatlan nyelvü közlőjét: mi csak a nemzetiség fölött örködőleg mondjuk ki kártható szavunkat az igaztásnak e veszeléses nem ellen, s ismét és ismét komoly szózatall hi-vunk föl minden eszelekvőséget, alant és fön, jobb és bal oldalon. hogy e szellem garazdaságának — mig nem ké-ső — határ tűzessék. K.

Köszönet. A Pesti Hírlap érdemes szerkesz-tője azon állításunkra, hogy nem ismerünk nyelvet, melyen illy czimű munkát „a politikai gazdaságtan nemzeti rendszere” kezünkhez kaphattunk volna, ut-mutatva figyelmeztet Dr. Liszt Fridriknek illy czimű munkájára „Das nationale System der politischen Oeconomie” mi természetesen szórol derer „a politikai gazdaságtan nemzeti rendszerét” teszi. — Mi, kik azt, mit nem tudunk, megvallani soha sem szegényellettük, őszintén kinyilatkoztatjuk, hogy bárha e munka egyes kivonatait s róla irt bíralatokat több lapokban nem egyszerű olvasók, mégis a munkát magat nem bírjuk, sőt a bizonyára nem egyszerű olvasott s tudtunkra legalább egészen új czimrül is egészen megfedekez-nék. — Hogy illy körülmények között az utmuta-tási czik a kedvező alkalmat használva némi el-

consilarios ungaros, non secus, ac si Sua Caes. Regiaque Majestat personaliter praesens adesset; audiendi, proponendi, judicandi, concludendi, agendi et disponendi, in omnibus iis, quae ad conservandum Regnum Hungariae... quietem et utilitatem videbuntur esse necessaria, plenarium potestatem et facultatem habeat.”

Ez illy hatalmu gubernator, minek e levél is hijja, Po-sonba 1608. Jan. 2dik. gyűlést hirdete, a felség nevében, Ru-dolf király pedig alig tudá meg az ellene folyt bécsi tanács-kozsásokat, az országgyűlést ugyan Posonba, martius 11di-kére rendelé, úgy hogy azt Forgách Ferenc esztergomi érsek vezesse, kit közben jártára a r. pápa 1607b. dec. 10d. kardinállá nevezett, ő pedig kir. helytartójává.

De az egyházi s világi Rendek Januariusa jelennek meg. így a horvátban, maga Mátyás főhg janarius 15d. érkezik Posonba, miként az egészes folymát a *Diarium Conventus regnicolorum Posonum anno 1608. in mensem januarium auctoritate regia indicti ac dein inter-preti per ablegatum civitatis Saponiensis a die 9 janua-rii ad diem 3 februarii deductum*, előadja. *Korachich Scriptores rerum Hungaricar. minores gyűjteménye* 185 kö-tetenék 211—245 lapjain 12dikén, mondja e naplo, az érsekhez gyűlteket ennek nevében magyar beszéddel értesítette az e levelet aláírt gr. Thurzó György, és hogy Mátyás főherceget Náprági Demeter győri püspök id-vezette az eleibe ment Kkal és RRkel együtt, a kardi-nálnak is nevében; Illyés-házi pedig Poson külvárosáig 300 körülnyi lovaggal jött, kik közül mintegy 50 hajdú

menczke-
hetjük és
nebb, hogy
annak, mi
latkozván
sulyát mi
másrészt
teni azon
mintegy m
lapi czik
vannak, m
ben töké
hogy olva
bizony ne
rül mi épe
szeretünk
irni akaru
ságtalú
zett s t a t
vastuk biz
jelenleg az
től kezdve
munkákna
időnknek
hogy hibá
szavaival
fog, hogy
adó kérdés
latbau, s i
kálátokra
itélve dr.
sorozók, r
e munka el
Dr Liszt e
laszthatni
korig nem
va van, e
Hírlap e
tárgyaul ne
gesnek lát
munkát, sz
ni. — E s
ismételve
akadályozt
teendők val
nem vendü
a Pesti Hír
ván, ha gy
ismerjük e
puto” ránk
nyit mégis
kevés érdek
vastuk-e m
nem; ellen
gálat tétel
rendszer ter
gabb jöven
tőség (szis
nyilvánított
volna épen
melyt csak
mes czikke
kapcsolat, s
felhozott ok
részt igaz,

1) A 239d. lap
összekapás
321d. lapja
141 hivatato

ménczkedéssel fordul ellenünk, annyival kevésbé vehetjük és veszszük rossz néven, mennél kétségte-
nebb, hogy ezen ártatlan mulatság csak visszatorlása
annak, mit mi e tárgy körül írnak. — Mikrül így nyi-
latkoztán, a mint egyrészt az elménczkedés egész
súlyát minmagunkra háromlóttnak elismerjük, úgy
másrészt nem mellőzhetjük el köszönetünket kijelen-
teni azon gyengédségért, mellyel bennünket
mintegy menteni akarni látszik az által: hogy a hir-
lapi cikkek írók, kivált ha más foglalatosságaik is
vannak, nem igen érnek rá sokat olvasni. — 'S eb-
ben tökéletes igaz van, azon kis megjegyzéssel,
hogy olvashatni más tárgyakról, mint minőkrül írunk,
bizony nem igen fölösleg időnk van; — de már ezek-
rül mi épen úgy, mint az érdemes szerkesztő, olvasni
szeretünk és szoktunk is, sőt olvasnunk kell, ha
írni akarunk; — s csakugyan ebbeli állításunk igaz-
ságát átthva, miután az adó kérdése az úgyneve-
zett statusfinancz-tan alkotó részét teszi, ol-
vastuk bizony mi részint már jóval azelőtt, részint
jelenleg az adó iránti értekezéseink alkalmával Justi-
től kezdve egészen mostanig megjelent e tárgybeli
munkáknak nem csekély részét; — miknek olvasása
ilőlnek nagy részét igényelvén, biztosan hiszszük,
hogy hibául nekünk tulajdoníthatni, 's a Pesti Hirlap
szavaival élve „olly igen erős dolognak“ tartatni nem
fog, hogy azért tudományokra nézve, mellyek az
adó kérdéssel csak közvetve vannak kaposo-
latban, 's így a nemzeti gazdaságtant tárgyazo mun-
kálatakra nézve is, mikhez az olvasott kivonatokból
ítélve dr. Lisztnek fenezimzett munkáját is méltán
sorozók, meglegülnék azoknak hasznalatával, mik
e munka előtt bizony szép számmal megjelentek. —
Dr Liszt ezen munkájának olvasását más időkre ha-
laszthatni annyival is inkább vélvén, miután mi ek-
korig nemzetgazdaságba vágó tárgyakról, a mint tud-
va van, érdemileg egy betűt sem írnak, a Pesti
Hirlap e tárgyban értekezéseit pedig czáfolatunk
tárgyaul nem vettük, mit ha jövendőre tenni szüksé-
gesnek látnánk, nem mulasztandjuk el a kérdéses
munkát, szerkesztő ur utmutatását használva, elolvas-
ni. — E szives figyelmeztetésért tehát köszönetünket
ismételve, ennek kiömlését még azon körülmény sem
akadályoztathatja, hogy illy esetben ezt különben is
teendők valánk. — Ez alkalommal talán rossz néven
nem veendi, ha más egy figyelmeztetéssel járulunk
a Pesti Hirlaphoz. Mi t. i. részünkről mit sem gondol-
ván, ha gyöngeségeink megrovatnak, mert igen el-
ismerjük e szavaknak „nihil humani a me alienum
puto“ ránk nagy mértékbeni alkalmaztathatását, an-
nyit mégis bizonyosnak tartunk, hogy a honra nézve
kevés érdekek bir azon körülménynek ismerete: ol-
vastuk-e mi dr. Lisztnek fenézimzett munkáját, vagy
nem; ellenkezőleg pedig épen a honnak üdvös szol-
gálat tétetvén az által, ha akkor, midőn az adózási
rendszer tervezett megállapításával nemzetünk boldo-
gabb jövendőjének talpkövéét ohajtjuk letenni, lehe-
tőségig tisztába hozzuk a különböző adónemek iránt
nyilvánított vélemény-különbséget is; 's így talán nem
volna épen fölösleg dolog, ha akkor, midőn a sze-
melet csak távolról érdekelhető előadásaink terjed-
mes cikkek szülnek az illy előadásokkal ösze-
kapcsolt, 's lényeges javaslatok ellen érdemileg
felhozott okaink is taglaltatnának, mert a mint egy
részt igaz, hogy a személyt a tárgytul elvlasztani

gyakran lehetetlen, — sőt e kettőt együttvenni gy-
akran tanácsos, melly esetben, habár az ellenünk fordí-
tott elménczkedést a maga helyén látjuk lenni, úgy
másrészt kétségtelen, hogy nem személyünk, de az
ügy az, miért hivatásunknál fogva küzdeni kell.
— Ezeknek következtében tehát a hon érdekében
látjuk lenni, ha akkor, midőn a személyt érdeklő
„állításunkra a terjedelmes utmutatási“ válasz olvas-
tó, azokra nézve is utmutatást adna, mit miugyanazon
egy alkalommal az érdemes szerkesztő ur által ja-
vaslatba hozott, általunk pedig határozottan ellenzett
kötelező betáblázás; — később pedig a címek, ren-
dek, 's megfizetetések megrovatása ellen, úgy az
általá kárhozottat bélyegadó mellett felhozánk. A.

Fővárosi hírek.

Pest aug. 17kén 1842. A pesti uszóiskola
birtokosa Kammermeier ur mult hétfőn N. Boldog-
asszony napján különös mulatságot szerze a buda-
pesti uszáskedvelőknek: uszás és vízbe-ugrási mut-
tatványokat eszközölve a lugosi elégettek 's a pesti
vakok intézete javára. A bemereti díj két huszas volt.
Mi ezen tárgyról különféle szempontokból szólhatunk.
Mi az uszás és vízbe-ugrási gyakorlatot illeti, az
bizonyval kedves volt az ifjúságnak, melly igen szer-
zeti ügyességét mutatni, de nem kellemetlen a né-
zőknek is, mert a jól-uszás a legszebb és leghasz-
nosabb testgyakorlatok egyike, valamint a példa sem
kártekyon, mert míg a szó indít, a példa
vonz, 's lehet hogy a tegnapi mutatványból is
többen mentek el, azon erős szándékkal, hogy meg-
tanulandnak uszni. Ezen tekintetből igen is kívá-
natos, hogy Pesten, hol a testet majdnem kénytele-
nek vagyunk egészen elhanyagolni, mert még (kö-
zel) sétányunk sincs, legalább a Duna használtas-
sék, úgy hogy az ember életét veszélyre fenyege-
se, mit csak czélszerű uszó intézet által eszközöl-
hetni. — Második vizsgálódási szempontot érdemel
a cél, mellyre a mulatság adaték. A cél is igen dí-
cséretes, és bizonyítja hogy K. ur saját érde-
két a közönség eldeletével 's az emberiségi igények
előmozdításával ösze tudja kapcsolni. Hány ezer
szerencsétlen ember van hazánkban ki a szép nap-
világot nélkülözi, ki vakon született vagy szemei
fényét utóbb veszté el; 's ezek elfogadására közel,
de csak közel sem elegendő a pesti intézet. K. ur
nemesen gondolkozott, midőn a hazabeli világtala-
nokról nem felejtkezék meg. Bár minden mulatság
adónak eszökbé jutna, jövedelmek egy részét ha-
sonló nemes célra áldozni! Harmadik cél vala,
a lugosi tüzkarvallottakon segíteni. Elégett Hamburg,
's egész Europa küldözi neki segedelmeit, nálunk
elég Trakócz egészen, Fekete város egészen, Tam-
ási, Lugos 'stb. és süketek vagyunk szenvedő ro-
konaink jajgató szavára. Tüz-ellen-építésre társulat
keletkezik, a tüzmentes fedelek bemutattnak, de
otkún hazainkat perselhető födelek borítják. Ha nem
tudunk tüz-ellenesen építeni, ha biztosítani nem tud-
juk kölcsönösen egymást, legalább ne aczélozzuk
meg szívünket részvétlenséggel. K. ur kísérlete nem
üttört úgy ki, mint remélhető 's a cél miatt kívá-
natos volt. Nézők igen középszerűen voltak, hihe-
tőleg a magasabb ar miatt. Ha a belépti-díj egy
huszas, jöttek volna talán három annyian 's ekkor
az igen nagy uszóiskola egészen megtelek, a pénz-

tar haszna nagyobb 's mulatság kiterjedtebb. E-
zen körülmény jövendőre megfontolást követel. Az
uszás és ugrásnak igen szép példái adak többen,
de voltak, kik különösen az ugrásba semmi izlést,
semmi kellemet nem tudtak vegyíteni. Ohajtjuk hogy
a ferde izlés minél kevésbé legyen a növendékek-
nél ragadós. — V.

A pesti vizgyógy és edző intézetben,
mellynek jelenleg minden szobája el van foglalva,
legnagyobb figyelmet gerjeszt Sz—né asszonyság
Keckemérről, ki sok évi, minden más gyógymó-
don kifogott, és sokféle bajaiból gyorsan, mondhatni
szemlátomást gyógyul; hat hét előtt hozott ő ide,
ekkor maga nem járhatott, most pedig jár tetszése
szerint, másokat is kifárasztva; előbb setét sárga volt
arcza, most felik és pirul, daganatainak alig van nyo-
ma. — Szentesről is jött ide e napokban két hölgy,
de nem bátorkodván az eszuzahany alá menni, úgy
tettek, mint Loth Sodomában; de jobb is ha távo-
zik az, ki szót fogadni nem akar, mert ki czélt
ohajt, legyen kész az eszközökre is, főkép ha már
minden mást megkísértett. —

— Mult szombaton (aug. 13kán) lépett fel utol-
szor Wurda — nemzeti színpadunkon. 'S mi méltán
sajnáljuk, hogy ő, kit kötelezése Hamburgba
szólítanak vissza, nálunk tovább nem mulathatott;
távozása színházunk közönségét ritka élvezettől foszt-
ja meg. Azon rövid idő alatt, mellyet közöttünk töl-
te, négy külön operák különjelmű szerepeiben látók
öt ismételve működni 's mind énekére, mind éneke-
ben minden szóhangnak érthetőségére, mind művészi
játékára nézve magyar színházunk „Normában illy
Severt, Alvajáróban illy Elvint, 's Borgia
Lucreziában illy Gennarót 's a zsidó
hölgyben illy Eleazárt nem látott, nem hallott,
nem sejtett; 's tévovázás nélkül kimondjuk, — 's hisz-
szük, az elfogulatlan művészet-értő közönség is osz-
tozik véleményünkben — hogy Wurda ur eddig, ope-
rákban, férfiakról szólva — legkitűnőbb színpadi ven-
dégünk volt. Opera-egyvelegben lépett fel utolszor
nagy számú válogatott közönség előtt, opera-egyve-
legben, melly Norma első felvonásának egy részéből,
az Alvajárónak második 's a Zsidóhölgynek negye-
dik felvonásából alakult, 's a művész minden jelene-
tet érdekeseit játékával. — Hangos tap-
sokkal nyilvánítá mindanyiszor a közönség tetszését;
mi láttunk, különösen ezen este, tapsoló főrangukat,
tapsoló magyar akadémistákat, tapsoló főrangukat
— De fájdalom, e tetszést és tapsot osztatlannak még
sem mondhatjuk — mert a karzaton volt egy csoport,
mellynek kigyósziszegéseit mindenki hallá, 's melly-
nek hitvány bérésnyaiban mindenki megbotránkozott.
De meg vagyunk győződve, hogy e vad fickókodás
nem magyaroktól eredt, nem opera-ellenségektől, mert
illy értelemben magyar, opera-ellenség nincs. Azon-
ban hiszszük, hogy az igazgatóság illy galádokat ez en-
tal őrszemmel tartani 's minden illy nemű nyomorú
's irigységszulte armányokat — bémunkásaik szín-
házból kiutasításával megtorolni tudand. —

— A „Pesther Tageblatt“ aug. 16kai 's így tegna-
pi számában ezen beküldött cikket olvassuk: „A né-
met színház második emeletében, hol bizony épen
úgy megfizetni szokás a felrugtatott 30 p. kr. belépti-
díjt, valamint földszint, a fizető nézők nemcsak bi-
zonyos furkós-botokkal dörömbölések által, hanem

Regiaque proponen-
di, in omni-
aria, plena-
hija, Po-
vében, Ru-
si tanács-
zius 11di-
sztergomi
07b. dec.
órává.
jelennek
arius 15d.
a Diári-
1608. in
ein inter-
9 janu-
Kovachich
ye 15d kö-
apló. az
beszéddel
, és hogy
üspök id-
a kardi-
ilvárosáig
50 hajdút

1) A 239d. lapon magyarul adja elő, Illyesháznak Megyerivel
összekapását, kitől a R. m. nyelvemlékek II. kötetének
321d. lapján, 1585ből, akkor mint Sopron vmezei alispán-
161 hivatalos magyar levél áll Sopron városához.

Ezek mellett paizsolt Mátyás főhg 's így a többség-
nek, a kardinállal és helytartóval tartott kisebb rész el-
len hozott határozat szerint, megegyezés 10n januarius
24dikén Ausztria követivel, kik között vala: Harrach,
Kremsperg, Stahrenberg, Preiner, Borneval apátur,
Staager, és a mölki apát 'stb. Irtak a császári és kirá-
lyi Felségnek, hogy főherczeg öcsésére ne nehezteljen,
mert a mit tettek, az csak fölük származott; de reakok
se, mivel ok meg csak a bécsi végezést teljesíték: egyéb-
iránt koronázottjukhoz hűségük bizony meg nem ren-
dült. Nyilatkozatukat küldötték a német birodalomhoz,
miként lépésük nem lázadalomé, hanem odaczelzés, hogy
törvényeik épségben maradjanak fenn, és Magyarország
függetlenségével a német földek, mert ok ezután már az-
ok védfalául, úgy mint eddig elégszer, harcokban nem
lehetnek, ha pedig a magyar semmivé lesz, akkor a né-
met birodalmakban éghet a török kanótya, 's mi siratja
meg azt még egyéb? nemcsak a vallási reformáció, ha-
nem az egész keresztényiség. Bizonyíták még
szándékuk tisztaságát Cseh, Stajer, Karinthia, Karniolia,
Morva országokhoz is e kifejezéseikkel: Népek ti, kiknek
koronáját, címzeit egyszersmind a mi Urunk viseli, ne
gondoljátok, mintha mi azt vétkesen bántani akarnók; a ti
ügyetek a miennkel egy; rend kell, 's azt a közért, mi
halálig védjük. Követül pedig intéztetett a Mátyás főhg.
által is aláírtakkal, Rudolphoz: Naprágyi Demeter, a né-
met birodalomhoz: Révay Ferencz, a Hajdukhoz: Thur-
zó Miklós és Lépes Bálint, mindenike püspök; a budai

pasához: Illyesházy István kir. udvarnok, gr. Thurzó
György, k. asztalnok, Nádasdi Tamás és Szécsi Tamás.
Tehát egész diplomatiái vigyazattal esett minden. Janu-
ar 25d. ez a hír terjed: Rudolf biztos titkára Himmel-
reich Tiburcius érkezett meg Prágából. (E Himmelreich-
hoz Nagyszombat városa tanácsa és eskütt polgárainak
1595ben magyarul irt folyamodását 1836b. olvasám a vá-
ros levéltárában, ott fogott másolata szerint). Azt hozá pa-
rancsul, hogy ezen országgyűlés tüstént szétmenjen, 's
egy más, martius 11dikén kezdessék. 29dikén a prépost-
ság épületébe gyűlnek a Rendek, a Kardinál a kir. sze-
mélyessel olvastatja fel. De az egyezés reá az, hogy az
ezen gyűlést intézett királyi meghívók is rendében kelé-
nek, az ország veszélyben, mert Forgács Sigmondnak
Kassáról 27dikén érkezett levele szerint, frigy megszeg-
tével a hajduk arra fel, már dálnak 's azok ellen sereg
kell, tehát minden eddigi végzés csak maradjon.
Sőt 30dikán kapitányokat választanak, dunán tulra Zrini
Miklóst, Széchi Tamást, innétre Turzó Györgyöt Révai Pé-
tert, Horvátországba Keglevics Györgyöt és Erdődy Ta-
más tárnokot; a felső részek nevezzenek magok; Illyés-
házy, Nádasdi és Hagymási Kristóf pedig mindjárt Er-
sekujvárra menjenek, hol a budai pasát, kinek ott kell
most lenni, ezekről értesítsék 's kiszárgulásoktul ójják.
(Vége követk.)

egszersmind bizonyos fiatal ficzkóknak, kik, legszorgalmasabb tudakozódás nyomán az ezen színházbeli szerződött tagok fiait, unokáit v. másodunokáit, igen helytelen tetszés rivalgási által háborgattatnak. Mivel a tisztelt igazgatóságunk e garázdaságról hihetőleg semmi tudomása nincs, tehát szándékunk ezennel figyelmét ide irányozni, hogy így lassankint képessé tétessék eltávoztatására ezen botrányoknak mint illetleneknek oly színpadhoz, mely, a tisztelt igazgatóság saját nyilatkozata szerint, az ausztriai monarchia minden tartományi-színpadjai közt — első! — És mi magyar színház barátai, a nélkül hogy gyanúsítgassunk, örködni fogunk ezental is nyomozni: vajjon kik a német-színházban imigy örjögésig tapsolnak, nem ugyanazok szíszegnek-e a magyarban. — Pénteken (aug. 19kén Szerdahelyi József javára bérszűnettel fog adadni „Eskü” (Il Giuramento) nagy opera 4 felvonásban: Irtá Rossini Kajetán, olaszból fordította Jakab István, zenéjét írta Mercadante. Felbér Maria k. a. a jutalmazandó iránti szívességből Eliza szerepében mint vendég lépnd fel.

Szép önmegtágadás! T. Strázsay János ur, ns Baranyamegye táblabírája, kevésnek tartja azzal segíteni a szegény kisdedi kórház érdekeit, hogy a közrebocsátott nyeremény-sorsokból tízet megvett; ő ugyan ezen sorsokat az intézet választmányi elnökségének oly kéréssel adatta által, hogy az utánok né talán esendő nyeremény is az intézet javára fordíttassék. Ha a szenvedő emberiség nagy köszönettel tartozik azoknak is, kik a kibocsátott sorsokat, nyereség reményétől ösztönözve, ha egyenkint is megveszik; ha már ilyen részvét is dícséretes: valóban a kétszeres áldozat annyival szebb, annyival dícsőbb, mivel a nagylelkű jótévő még a szép reményét is, — pedig ehez vajmi erősen szoktunk ragaszkodni mi gyarló halandók! — a szegény beteg gyermekek javára előre szentelni sziveskedett. Az igazgató választmány azon esetre is, ha e sorsokat ismét pénzre változtathatná, szentül őrizendí a szép ajándékot, és az emberbarát magasztos kívánságát kötelességgel teljesítendvén közös részvéttel azért is ohajt e sorsoknak kitünő szerencsét, hogy a nagylelkű adakozónak e ritka önmegtágadása siker által koronáztatva, neki is új és egyszerű öröme legyen lelkes eselekedetében. Nagyobb nyilvánosság kedvéért illőnek vélté a sorsok számait is itt kitenni: 15173, 15174, 17461, 17466, 17467, 18383, 18390, 18391, 18397, 18400. — Költ Pesten aug. 10. 1842.

Fölvilágosítás a f. évi aug. 1jén divatba hozott új postabérszabályról. A nm. m. k. Htanácsf. évi mart. 3kikán 17381 sz. alatt s a nm. m. k. udv. kinstártól april 6kán, maj. 4kén, jun. 22kén, jul. 6, 13 és 14kén 12107, 15201, 21202, 23332, 23634 és 25122 számok alatt kelt felsőbb rendeletek következtében a f. évi aug. 1jén életbe s gyakorlatba lépett vitelbér-szabályozás (Porto-regulativ) szerint a levéltaksalásnál divatozott 7 osztály helyett kétféle vitelbér vagy t. i. egyszerű (fél-lat nehézségű) levelért 10 geogr. m. fre bezárólag 6 p. kra, 10 mföldön felül pedig 12 p. kra határozottatott. Ezen kétféle vitelbér kiszámítása nem úgy mint eddig postaállomások után, hanem a postahelyeknek geogr. fekvésüknél fogva mérföldek szerint egyenes vonalban történik. A fel- és általadatott ajánlott levelekért divatozott venyvi (recepisse) illetőségek megszűnnek s ezekért a postamestereknek személyekre teljes kárpótlás adatik; s így venyvi illetőség sem a feladott sem az adandó ajánlott levelért, hanem az elsőként minden távolság és súlykülönbség nélkül csupán 6 p. k. r. b. álló ajánlasi illetőség fizetendő s a térti venyviért (Retour-recepisse) is. ha kívántatik, egész 10 geogr. mérföld távolságra szinte levélsúly-különbség nélkül 6 p. kr. 10 geogr. mföldön felül pedig 12 p. kr. fizetendő. Ha oly helyre küldetik a levél, hol postaállomás nincsen, akkor a feladási és a levelet átszolgáltató posta közti távolság szolgál vitelbéri osztályszabásul. A levélsúly aránya szerint növekszik a levél s iromány-postabér is következőleg: 1/2 latos levél vitelbére bezárólag 10 geogr. m. földig egyszerű vagy is 6 kr., 10 mföldön tul 12 kr. — 3/4 latos 10 geogr. m. földig bezárólag 9 p. kr. v. is 1/2 az eredeti vitelbérek; 3/4 laton tul egy latig bezárólag: kétszeresítetik, 1 laton tul 1 1/2 latig 3szorosozatik; 1 1/2 laton tul 2 latig 4szerezetik; 2 latontul 3mig: 5szörözetik; 3 — 4: 6szorosozatik; 4 — 6: 7szerezetik; 6 — 8: 8szorosozatik; 8 — 12ig: 9szerezetik; 12 — 16ig: 10szerezetik; 16 — 24ig: 11szerezetik; 24 lattól 32-ig: 12szerezetik és így tovább minden nyolez nyolez latnyinal szaporitván az egyszerű vitelbért. Levélposta 3 fontnál nehezebb peesétes küldeményt vagy iromány-

nyalabot feladott érték nélkül nem fogadhat el. Most már Pestet véve feladási postaállomásul. 1/2 latos leveltől következő postaállomásokig 6 krajezár a vitelbér postavonal szerint: Buda, Vörösvár, Dorog, Nyer-gesujfalu, (Neudorf) Neszmély, Esztergom, Kéménd, Zeliz, Köbölkút, Perbete — Dunakeszi, Vác, Rétság, Balassa-Gyarmat, Ipolyság, — Kerepes, Bag, Hatvan, Gyöngyös, Arokszállás, Jászberény, Tápió-Szele — Soroksár, Ócsa, Inacs, Órkény, Lajos, Czegléd, Irsa, NKörös, — Laczháza, Kun sz. Mik-lós, Szabadszállás — Tétény, Eresény, Adony, D. Pentele, Martonvásár, Velence, Székesfejérvár, Mór, Sár-Keresztur. — Ha Budát veszszük feladási postá-nak, akkor a fenirt helyekhez, csak Komárom, Sár-Bogárd járul és Pest, Gyöngyös pedig és Nagykörös közülök kimarad. S így Pesttől az említett posta-állomásokig, s hozzájuk tartozó környékekbeli helye-
kig 1/2 latos vagy is egyszerű levelért 6 p. kr. fizette-
tik. Egyéb itt meg nem nevezett postaállomásokig pe-
dig egyszerű fellatos leveltől 12 kr. kell fizetni. Kül-
lön levél-fiókkal bíró minden levelért vitelbérén tul egy
p. kr. fizet ha bérmentes is.

Jász-kun kerületekből. Jászberény, auguszt. 8. Rövid három évi időszak hijával majd százados szabadságunk egyik legjelesb ünnepét ülök mai napon, midőn az időszaki tisztválasztásra kerületeink által felterjesztett egyének közül, fenséges Ná-dor cs. kir. főhítség, mint legkegyelmeseb grófunk és főbíránk, a közhivatalokra kijelöltek névsorát, — a le-
véltárnoki hivatalnak a jegyzőtől elválasztatása iránt
tett javaslatot helybenhagyó kegyes leirata mellet le-
küldvén e polgári szabadságnak erejével nyert tisztvá-
lasztási jogunkat ez uttal is gyakorlatba vettük. Ma
mint örömmünepünk tartására mult évnegyedes köz-
gyűlésünk által kitézött napon legelsőbb is szeretve
tisztelt nádori főkapitányunk, verhoi Szluha Imre kir-
tanácsos ur ő ngának vezérlete alatt a városi főtem-
plomban az egek urához buzgó imáinkat emelvén s
onnan a kerületi ház tag terembe visszatérve, az egy-
besereglett megyei képviselők, több ur vendég és
számos honfi jelenlétökben, nádori alkaptányunk Eör-
dögh József elnökle alatt megkezdett tisztválasztási
gyűlésünkben főkörmányzónk, küldöttség általi diva-
tos meghívás után, elnöki székét öröm- éljenezések
között elfoglalván, — dús-tartalmu megnyitó beszédé-
ben, a szavazattal jogosított egyéneket, és a megye-
beli közönségek jelenvolt képviselőit, — elhunyt és
elődeink rendszerető példájára hivatkozolag, a tiszt-
viselőknél minden mellékes tekintet félretétele mel-
letti elválasztására szólítá fel, és a szavazatok össze-
szedésére választmányt rendelt; mire *Bathó Ignác* ke-
rületi főjegyzőnk a tisztikar nevében ez ünnepélyhez al-
kalmazott köz-hivatalokról lemondó beszédét, utóbb
pedig a kinevezett választmány a szavazatok össze-
szedését elvégezvén, tisztelt főkörmányzónk, törvé-
nyes elnöki jogánál fogva gyakorlott befejező szava-
zat-adásra kérést tett meg; mire fentartván egyébkint
jövendőre nézve ezen jogát, kijelenté: mikint hódol-
va véve a nemzetnek az adott szavazatok által nyil-
vánított bizalmát, önszavazata is egy a nemzetével. és
nem kívánja ezuttal e részbeni jogát gyakorolni. Fel-
olvastatván tehát e szerint a tisztviselőknél választ-
tas alá eső s közhivatalok sora szerinti névjegyzé-
ke, jászkerületi kapitány lett: *Vágó Ignác*, nagy-
kun kapitány: *Illéssy János*, kiskunkapitány: *Sza-
bó József*; — kerületi főjegyző: *Bathó Ignác*, első
aljegyző: *Barcsik Márton*, 2dik *Tacsmann Ká-
roly*; — levéltárnok: *Eördögh János*; — hadi fő-
pénztárnok: *Tacsmann István*, házi: *Károly József*,
alpenztárnok: *Szabó Sándor*; — tisztí főjegyző:
Kálmán Sándor, aljegyzősek: *Gözon László*, *Ozo-
roszky Gábor*. Esküttek a jász-ságban: *Horráth Pál*,
Mihálkovics János, *Bójtly Miklós*; Nagy-kunság-
ban: *Varady István*, *Kénéz Mihály*. Kis-kunság-
ban: *Balajthy Vendel*, *Már Benedek*; biztosok: a
Jász-kerületben *Halmai József*, *Antal József*, *Ant-
tal János*; — Nagy-kun kerületben: *Bozóky István*,
Hajdu Mihály; — Kis-kun kerületben: *Baky Ist-
ván* és *Gözon Imre*. — Kiknek köztiszteletben álló
főnökünk ő nagysága, a felséges trón és hazánk ja-
várni buzgó tövekést továbbá is ajánlván berkesztő
beszédében, hálaadásra ismét elvezetett bennünket a
szentegyházba. — Illy móddal befejezve lön tisztvá-
lasztási nemzeti ünnepélyünk; öröm vala láthatni ez
alkalommal is azon rendet, mellyel a tisztikarnak
megújítása távol minden pártoskodástól, mintegy 2
óra alatt legszebb eseméddel bevégeztetett; — nem di-
vatosak ugyanis itt az ünnepélyt néhol megelőző zaj-
os kicsapongások és zászlók alatti pártoskodásokkal

történni szokott lélekvasarlasok, sőt mint ujonan tá-
pasztalni lehetett, az ősapánk szokása szerinti ál-
dó örömeit is itt nem előbb, mint egyedül a czélhoz-
jutás után szoktuk élvezgetni, — a minthogy két te-
tembe oszolva szeretett főkörmányzónk által a felsé-
ges uralkodó-ház, fenséges nádor, több kir. főhígeit
és több jeles hazánkfiakért emelt örömpaharak között
közel 300 magyar kebel tünteté ki — hármas kerü-
letünkben majd század óta illy móddal gyakorlott
tisztválasztási ünnepély tökéletes megelégtüléssel pá-
rosult határtalan örömit. — Közgyűlésünk a követk.
napokban folytattatik, s ez alkalommal a nádori fő-
törvényeséknél megürrült actuariusi hivatalra ajánlot-
tak közül tbeli aljegyző Pethes Pálnak azon hivatal-
ra lett kinevezése iránt érkezett nádori kegyes le-
irat tétetett köztudomásra. J. II.

Székes-Fejérvár, jul. 27. (Vége.) A
kálozi szénaügyet levelező ur szalmánál is szárazabb-
nak nevezi. Igaza van. Ez oly szalma, mellyet már a
januáriusi közgyűlésen annyira kicsépeltek, hogy ab-
ból teljes lehetetlen volna a fractio számára csak egy
szemeckét is kisajtolni. De mivel bizonyos körülmé-
nyek, vagy is bizonyos egyén személye forogfen, a
legszárazabb szalma is heves vitákra, azaz szemé-
lyeskedésre nyújt alkalmat. Csépeltezik a szalma,
hogy az egyének fájjon, pedig ezen egyének épen
ügy nem fáj, mint Sir Robert Peelnek nem fáj, mid-
őn az ő személye helyett a szalma-váz kinezatik.
S valóban e gyűlésen egy új neme találtatott fel a
torturának. Ezen liberalis urak, a szólás, gondolko-
zás, akarat s meggyőződés szabadságának hősei s
nagy mesterei „egy valakit” amugy szeliden benevo-
lízálni kívántak, s mivel ezen „egy valakit” elég
erős lélekkel bírt, ezen szalmahűsők vallatását jó-
ízűen megmosolyogni, elkezdődött a szelid tortura:
faggatás, gyanúsítás, szemrehányás, ingerlés s erőt-
tetés valának azon fegyverek, mellyekkel egy pár
poroszló ügyesen forgolódt, — de sikeretlenül.
mert azon egyvalakiból teljes lehetetlen volt bűnöst
és vétkest csinálni, s ezen szelid jury, szándoka el-
lenére a tömördek többség kimondá e szót „nem
vétkes”. Bizony szerencsétlen tactica vallatás pad-
jára huzni akarni azt, kiről már félvele ez előtt
kimondta a többség ítéletét, s ki most a törvényes
illedelem szabályait követve saját ügyében sem bíró,
sem ügyvéd lenni nem akart, hanem ügyét egyene-
sen a közönség ítéletére bízta; még szerencsétlenebb
tactica a közbizodalomban levő szolgabíróét értetni
arra, hogy magát egy kis fractio önkényének, s
akarátának áldozatul vesse, s a többség szavát csak
annyiba vegye, mint valamelly „birkasereg rivalgását!”

Beszél még levelező ur szárnyakról is, mellyek
által valaki befolyásra emelkedett. A szárnyalások
különböfélék, s ha csak ugyan igaz, hogy valamelly
véleményt épen az buktatott meg, kit a vélemény
szárnyai emeltek befolyásra, úgy hinnünk kell, hogy
ezen szárnyasok bizonyosan a ragadozók, esipők, és
kőrmölök osztályába tartoznak, kikkel csak addig
lehetett egy uton járni, míg természetök tökéletesen ki-
nem ismertetett. Illy szárnyalók, kik még a szegény esi-
gának is irigylik sorsát, s erre is önszárnyaikat kíván-
nak felrakni, méltók, hogy magokra maradjanak s szár-
nyaik lehulladozzanak. Végre a turopolyai levél tárgya-
lásakor is hallánk illy szárnyas kifejezéseket, millyen
statarium, lassu kinzás stb., mellyre levelező ur, és
egyik társa a zágrábmegyei főispánt kárhözhatni elég
szerénynek valának; de a levelező a magyarországi
panszlav propaganda iránt hozott végzést jónak látta
egészen érintetlenül hagyni, pedig ez még is csak
fontosabb ügy a kálozi szénánál. — És ez aztán azon
tisza szemüveg, mellyel levelező ur és társai a köz-
ügyet, s az „aliquid habentes” czim alá sorozatta-
kat nézni s nézetni kívánják? Ez azon elv, és vé-
lemény-hűség, mellyel levelező ur és társai kérked-
nek? Ez azon haladási ut, mellyen a haza-boldogí-
tás dicsőségére felszárnyalni kívánnak? Uraim: ön-
ket oly tactica vezérli, melly a keresztelestől ezen
nevezetet nyerte: „gyáva bosszu!” Csak előre, előre
uraim! e tactica legjobb s legbiztosabb mód alkot-
mányunk nemtőjét teremünkbe visszaidézni, önket
szárnyaiktól lefosztani, s a közönséget erőssé tenni
arra, hogy a pártoskodás és bosszú ellenében a közjó,
s megyei szerkezet malasztit terjesszék, ápolják. L. sz.

B. Fűred, *) aug. 9kén. Az ég áldó ke-
ze, melly Hunnia fölött gazdag jótétemények sok

*) Örömmünkre szolgál megjegyezhetni, hogy ezen első rendű fürdőnk méltatlan ócsárlásai ellen többen intézkedni hozzánk rokontartalmu czáfolatokat, mellyek közül azonban csak ezen egyet, mint legszelebb hangulaton írottat közöljük. A szerk.

színezetű
jain gyög-
dó a sz. I
tó rendé,
zánkban
mes tettek
ni, hogy
bár Fűred
kalmak,
lőlet mirig
a szerzete
nak, — el
lammal el
red, „szer
lapban Fű
tett mirig
Fűreden s
ezerágu e
teni. — V
ezt mi is
de kérdés
látolt jöve
mennyit e
mes és biz
parti, u
tány, hom
delmü hel
fazás, a s
épületekbe
pénzöszev
megvallan
let képes
lapban ny
gyobbszer
degek ren
kényelmet
bármelly
ismerjük,
hanyt kor
gas buzga
tet, vendé
tánylással
ki már ed
mulasztan
játok urai
zett ezikk
nithetnéne
raliter edd
játok vend
Azonban e
lapistak t
— s így
akarátjana
ket igen ke
vele egyke
tartozó s r
nem igen
fölszólat,
szokó fürd
A fürdői t
ber-egyenl
tatják a fé
igenis, ross
az, melly
illenek, s
nyezhetők,
ségébül szá
talanságuk
nemünk, m
tének gyök
juk, feszes
tétkben, m
sebb nagy
ha valahol
rint ohajtu
szenv — va
pór vagy na
ezikk írój
kezőt mern
tetni. Ha t
ségneküli
den körbe
röl vádoln
egygy mag
magból is
bármín e
„passe” na
hírlapmod
gyainkban
visszataszi

szinezetifényében kínálkozik, a regényes Balaton partjain gyógyító forrást nyitott a magyarnak! — E fürdő a sz. Benedek rend birtoka — ama tiszteletreméltó rendé, mely ugyszólván egykoru a magyarral hazánkban 's bokros érdemkoszorúja 8 százados nemes tettekből fűződött. — És ezt ohajtjuk megjegyezni, hogy „Fürdő szerzetesek tulajdona.“ Igen; mert bár Fürdő saványa a sárgaságot belekről lemosni alkalmas. — de van egy mirigy — a kajáság és gyűlölet mirigye — melyet lemosni gyenge. — Kik tehát a szerzetes élet eszméjével megbarátkozni nem tudnak. — első beléptükör az ócsarlás 's gyalázási hajlammal eltele keresnek, mit gáncsoljanak: mert Fürdő „szerzetesek tulajdona.“ Es hiszünk a Pesti Hirlapban Fürdőről szóló cikk szerzője is a fent említett mirigyek egyike. Tagadhatlan, hogy van még Fürdőben sok kívánható, és leendő mindig; hisz az ezerégu emberi vágyakozást Isten sem képes betölteni. — Vannak fogyatkozások és jobbitandók szinte, ezt mi is — alább bővebben kifejtendő — elismerjük; de kérdés: vajjon az urodalom ennnyi idő alatt korlátolt jövedelméből áldozhatott-e többet? A ki tudja, mennyit emésztett fel a pompás fürdőház, a kényelmes és izléssel készült díszes melegfürdő, a balatonparti, buja tenyészetű jegenyekkel büszkélkedő sétány, honnan ölnyi magasságú föltéssel nagy terjedelmű helyről szorítottatott el a víz; mennyit a kárfázás, a sétátér tisztán tartása — az egyéb szükséges épületekbeni aprólékos, de számtalan 's így tetemes pénzüszveget fölemészítő tatarozás és csinosítás; az megvallani kénytelen, hogy csak egy illy morális testület képes ennyit áldozni! Mutasson fel a Pesti Hirlapban nyilatkozó csak egy helyet is, mely nagyobb szerű várostól távol 's bizonytalan számú vendégek reményében. — illy rövid idő alatt annyi kényelmet és szükségést készített, mennyi Fürdőben bármely elfogulatlan vendég által található? Mi ismerjük, sőt az egész fürdői vendégség ismeri, a Tihanyt kormányzó nemeslelkű apátot; ő benne magas buzgalom, szép izlés, a hon iránti magas szeretet, vendégszeretettel 's minden igények iránti méltánnyal párosítva van. — És így hiszünk, hogy az, ki már eddig is annyit tett — bizonyára jövőben sem mulasztand el semmit; csak lehetetlenséget ne kívánjatok uraim, 's hasonló ragalmakkal, minők az idézett cikkben foglalvák, 's minők legfőleg elidegeníthetnének Fürdőtől, ti magatok ne gátoljátok őt moraliter eddig bebizonyított készségében, 's el ne vonjátok vendégek idegenítése által az eszközöket is. — Azonban ezen épen nem ütközünk meg; hiszen a hirlapisták tulajdona, nem haladni, hanem rögtönözni, — 's így inkább bübajoló természetének, mint roszkaratjának tulajdonítjuk tulságos kívánatit, melyeket igen kevés véleményársán kívül, minő többi közt, vele egykézre munkálkodólag az egy-urú tulajdonhoz tartozó 's mondhatjuk nemzeti rendíthetlen irányául nem igen dicsérhető „Pesther Tageblatt“ban is fölszóalt, — minden mérsékelt, azaz megfontoltni szokó fürdőbarát tulságosnak fog nyilatkoztatni. — A fürdői társalgás ellen is emelik ők mind ketten ember-egyenlőségi elvükből áradó szavaikat, 's kárhoztatják a fényűzést. — Fényűzést, főkép a nőnemnél, igenis, rosszalunk mi is; mert épen a magyar világ az, mellynek jelen pénzlen állásához egyszerűség illenek, 's hogy többen, a fényűzőkkel nem versenyezhetők, titkos nagyravágyásuknak kielégíthetlenségéből származó belfurdalások közt, 's így — boldogtalanságukra elmaradnak, igaz. Bár értené meg nőnemünk, mint régja fényűzése saját — 's családjuk életének gyökerét! Feszességet dorgálnak; nem tagadjuk, feszesség szinte uralkodik, de még sem oly mértékben, mint ők képzelik és kürtölik; de hisz ez kisebb nagyobb mértékben mindenütt megvan; mert ha valahol, fürdőben bizonyára társalgást szívünk szerint ohajtunk, 's ismeretlenekkel — kikhez rokonszeny — vagy bármely vonzalom nem esatol — legyen pór vagy nagyúr — társalogni nem ohajtunk. — Vagy a cikk írója ebben is különcz. Mi inkább az ellenkezőt harnók cikkelye egész szelleméből következtetni. Ha tehát ő nem vegyül minden szinkülönbségnélküli körbe, miért rosszalja, ha nagyobbak minden körbe nem vegyülnek? — Büszke követelésekről vádolni általában nagyobbainkat nem lehet; — egyes magosan hajlongó kalász pedig a legtisztább magból is sarjadzik. Mi látók, mint boesátkoztak le bármily egyletben nagyok is, 's így, mintha csak „passe“nal szünnék meg minden különbség, szokott hirlapmodori túlzó nagyításnak találjuk. De ha nagyainkban rosszalható a fenhéjázás, mennyivel inkább visszataszító egy nőben, kit sem grófi születés, sem

más magasbra nem emelt, 's ki legfőleg hirlapi hátsókban büszkélkedhetik, megvető nagyravágyással bigyeszkedni Fürdőnek sétaterein. Közbeszéd ma is Fürdőben, hogy egy illy nőnek büszkesége itt juliusban undort okozott. — Vessük ki a szálkát előbb mi és mieink szemeiből, ha másban felakadunk. Vajjon nem feszességi bizonyítvány-e a cikk írója szerint azon közönyösség is, hogy fálya-világgal nem fogadtatnak itt némely urak? De Fürdőben, hol a csalóka hirtelt fényt a tiszta világ derüje elenyésztí, hiában várnak illy diadalünnepeit fálya-hőseink! Különös, hogy a zene fentartására felkért adakozást is meg rója a hirlapi író; valóban csudáljuk, mint ezafolják meg ezen urak saját logikáját; ő, kik minden fényűzési cikktől adóztatni akarják papírosan a magyart, és Fürdőben, ezen inkább fényűzéshez tatózó kedvverítésre fillérjökkel adózni restelnek? — Sőt mi ohajtók, hogy minden vendég odaérkeztekor bizonyos mennyiséget fizessen, gróf úgy, mint polgár, hogy ne mondhassa amaz: pénzünkön mulatja magát a vendégsereg! — Mi más kellekek hiányát látjuk Fürdőben, mellyeket im pártatlanságunk bizonyoságaul szerényen ki is fejezünk. Ezek egyike az erdő tisztátalansága, melly egyedüli tágasb sétatere a vendégeknek; — mi undorító bűz boszant a kies erdőbe menetnél! másik az erény és szemérem által követelt rendszabályokbani hiány. Ugyanis a legbotránykozottabb látvány, midőn némely urak uszóit tehetségüket fitogtatolag, kiszállván a nagy Balatonra 's tulrontva minden szemérmű korlátot a nőszemélyek fürdő szobáiban kelmekednek, még mások pedig a közfürdőkben leplezetlenül bukdácsolnak gyengédebb érzésű fürdőfarsaik megütközésére. Több erényes nő érzékeny panaszt emelt ama botrány ellen, 's mi az erkölcsi szentségére kérjük mind az uradalmat, mind a megyét hogy ez ocsmány szemérmelenség gátlására hathatósan intézkedjék. Külföldiek előtt vala ez főkép feltűző; 's mi, fájdalom, azt mentegetni nem tudván, némán igenleni valánk kénytelenek. *) Feltűző a társas életre vonatkozólag előttünk a nemzeti színházunk iránti hanyagság is. Mennyi idő — mennyi pénz fecsereletetik kártyaasztaloknál — 's a színésztől 20 krajczárkánkát sajnáljuk? — Fekete ár minden erővel ügyekszik megfelelni hivatásának — de a részvétlenség, a magyarnak ezen eredeti bűne, szárnyát szegi buzgóságának. — Ime mi százezrekkel adóztatuk magunkat színházra — 's mintetteink mutatják, hogy művészetet pártolni nem tudunk.

Végezetül ohajtók, ha az uradalom legalább néhány bérkocsirul gondoskodva ezen közkívánságnak megfelelne; és reméljük lesz idő, mellyben a tisztelt rend újabb bizonyosságát adandja, mint iparkodik ugy szólván ereje felett, teljesíteni a méltányos kívánatokat.

K. I.

Nagy-Károlyból. F. évi julius 15-dik 's következő napjain a helybeli gymnasiumban ismét ünnepelesen megtartották a második felévi nyilvános iskolai próbatételek. Ügyes tanítóink által tudományok többféle osztályban, valamint szavalásban is jól gyakorlott 's betanult növendékek a vendégileg összegyűlt uraságok jelenlétében olly jelesül feleltek, hogy a hallgatók mindnyájan meglegőlvé, 's az illy nevelésből az egész Magyarhonra áradó jólét csalhatlan reményével telve hagyják el a nevelés pályáján áldással működő kegyes szerzet tanodáját. Különféle rangú úri hallgatók szép koszoruját leginkább díszíté mélt. Károlyi György gróf bekésmegyei főispán úr személyes jelenléte. Ugyan is ő mlságn nem csak hallgatva, hanem érdekes tárgyakból nyomos kérdéseket intézven megfejtésül a felelőkhez, a próbatételek besét nagyon emelte. — Mennyire elégtelt meg a mélt. gróf a növendékek feleletével, tanúsítja azon kegyes rendelete, miszerint a gymnasium mindhat osztályában egyenkint a legjelesbiknek egy aranyat az utána következőnek két pengő frtot, a harmadiknak pedig egy pengő forintot; — nem különben a nemzeti három osztályban is; és a leánynevelő iskolában (erről később részletes tudósítást szándékom adni) mindegyik osztályban egy aranyat, két 's egy pengő forintot a főlebb érintett rendszerint az érdemsor felolvasásakor, melly a gymnasiumban jul. 31-kén, a nemzeti iskolákban pedig augusztus 7-kén, történt kiosztatni méltóztatott. Nagy ösztön ez az iskolai ifjuságnak hogy magát erkölcsben 's tudományban kettőzítettet iparral tökéletesítse. A mélt. grófnak pedig mély hála köszönet a bőkezűség áldozatival teljes rendelkezésért. — El nem hallgathatjuk ez alkalommal, hogy mélt. Hám János szathmármegyei püspök jul. elején a nagy-károlyi iskolákat, 's az egy pár év előtt keletkezett szegények intézetét megtekinteni, 's ezt 100 forinttal megajándékozni kegyeskedett. Isten nemeslelkű emberbarátokat még sokáig éltesse! V. J.

Igazítás. Lapjaink 64ik számában az 522ik lap 16. hasábján october 25-re tett fejérm. szederfateny. társ. gyűlés határnapja october 12-én nyolcazadikára van kitűzve.

Erdélyi országgyűlés.

A jun. 23-kán tartott 77ik országos ülésben olvastatott galanthai gr. Eszterházy László tiszteletbeli udv. tanácsnoknak egy az ország RRhez beadott jelentése, miszerint a tiszt. gróf szeretett hazája e kis hon közjavát 's tudományos művelődését előmozdítani törekedő hazafi nemes indulatától ösztönöztetve, néhai édes atyjától végrendeleténél fogva öröklött 's több ezreket érő pénzes gyűjteményét az alapítandó nemzeti múzeumnak ajánlotta, egyszersmind egy öt ezer ezüst forintnyi alapítványt, mellynek kamatjából a múzeum felállításá kezdetétől fogva ajánlott pénzes gyűjtemény őrzésére, egy az Eszterházy familia befolyásával választandó egyén fizetessék évenkint, melly ezen a célba vett nemzeti múzeum létrejöhétését biztosító ajánlatot a Rendek illő méltánnyal fogadván, az alapítónak szives köszönetet szavaztak. — Továbbá sor kerülvén a napi rendre, felolvastattak a közép-ponti rendszeres bizottmányok az urbéri és a polgári pereknek is országgyűlési ideje alatt is folyhatások iránt beadott munkálatai 's az urbérré nézve a tartományi főszámvevői hivatal elnöke Gál László által beadott ellenvélemény, mellyek mind köziratra adadni határozottak. — Végre némely indítványok tétetvén t. i. a váltótörvényhozás 's a katonai élelmezés tárgyában, mellyek rendszeres biztosságra utasítottak: napi rendre a vallásos sérelmek feletti tanácskozás tűzetett ki.

A jun. 23-kai országos ülésben a már közlötöken kívül Thordavgye egyik követe utasításánál fogva indítványozá, hogy mivel azon megyének igen hosszúra nyuló kiterjedése a közügyek kezelését nehezíti, két külön főispán és tiszti személyzet alatt álló vármegyére osztassék; követtársa Veress József pedig küldötti azon panaszát fejezé ki, hogy a különben is sérelmes katonai élelmezés megyéjére még sérelmesebbé válik az által, hogy a többi megyék fölött aránytalanul terheltek. Mindkét indítvány adatától az adó tárgyával foglalkozó rendszeresbizottmányok véleményezésre. — Nemes Felső-Fejérmegye követei utasításoknál fogva indítványozák, hogy a hitel jobb lábra állítása tekintetéből váltótörvénysszék állíttassék. Pártolá utasításából k. szolnoki követ Ujfalussy Miklós is. A KK. és RR. az indítványt előleges tanácskozásra utasították.

A junius 30-kai országos ülésben szönyegre kerültek a vallási sérelmek, 's a julius 1. és 2. kai üléseket is elfoglalták. Az öfge által visszaküldött 181/92. 93. 94ik törvénycikkre nézve határozattá lett, hogy mivel a létező törvények e tárgyban tiszták, új törvényt hozni fölösleges, hanem sérelmi uton tárgyalandók, minek következtében felvetetett a) a hat-héti oktatás, 's határozattá lett megkérni ő felségét, hogy mivel az e tárgyú kir. rendelet ellenkezik mind a vallások egyenlő jogával, mind az Ap. Const. I. r. 5. czime 4. cikkével, melly egyik vallásról másikra szabad átmenetelt enged, méltóztassék a törvényes egyenlőséget helyreállítani. A vegyes házasság ügyében szintén felírás határozottatott, mellynek ha sikerre nem lenne, az Ulászló VI. rend. 8. cikkjét fogják a KK. és RR. követni. — Ezután a reformatusok sérelmei pártoltatván, felírás határozottatott, orvoslásukat kérő, ugy az iránt, hogy ő felségének az 1791-diki országgyűlés felterjesztésére kibocsátott azon rendelete, miszerint a katolikusoknak egyházi főtanácsuk legyen, mindedig nincs teljesítve. Napi rendre a vallási sérelmek feletti tanácskozások folytatása tűzetett. (Folyt.)

Hirlapi kalászok.

Pesti Hirlap (169 sz.) Vezércikké a nemzet erkölcsi életébe vágó egyik legnyomósab intézkedés szükségét, pendíti meg, t. i. a büntető rendszer javítás szükségét, irányzatilag b. Eötvös József és Lukács Móricz által közelebb kiadott „Fogház javítás“ című munkájára 's Szemere Bertalannak még 1838-ban közzé tett „Javitó fogház tervé“re. — Ha van eszme, mit emberbarátok 's hazapolgárnak egyiránt hő részvételt kell fogadnia, 's ha van intézkedés a

*) Itt eszünkbe jutnak az absentismus ellenei — 's a mulatás végetti absentisták! o Parád, o Bártfa, o Balaton!! Szerk.

ársas élet legkülönbemű viszonyaira kiszámíthat-
 an befolyással működő: bizonyára a büntető rend-
 szer-javítási intézkedés az. Lehetetlen emélfogva ki-
 dem fejeznünk azon ohajtásunkat; hogy az intézke-
 dések lehető legjobb módjának napfényre hozása,
 ngyszersmind pedig a szerzteágzó véleményeknek
 emi tájékoztatása tekintetéből, a munkálkodó or-
 szágos választmánynak kidolgozandott terve, ha rész-
 letekben nem is, legalább vezérelveiben sajtó által
 közzé tétessék; mi által részint megyei tanácskozás-
 sok, részint hírlapi megvitatások útján annyira fejlőd-
 hetnek 's tisztulhatnak az e tárgybeli vélemények, hogy
 a jövő országgyűlés sem egyes tagjait, sem a nemzet-
 tet nem találndja készületlennek hozandó intézkedé-
 sei életbeléptetésére; nem leend tehát kénytelen e
 halasztást nem szenvedő ügyben, melyre nézve minden
 pillanat egy új áldozatát mutathatja föl belsez-
 kezettünk antihumanus szerkezetének, — a fogantat-
 baveitelt boldogabb idők fölviradásaig hátralökni. A
 mily igaz egyebiránt, hogy a legjózanabb status-
 philosophia soha meg nem elégedhetik a társas élet-
 beli bajok orvoslásának biztos gyógyszerével, 's meg
 nem állapodhatik cselekvősége akkor, midőn a bajt
 megszüntetése, hanem annak ismét előfordulását lehet-
 leníteni, máshol pedig magát a keletkezhetést meg-
 akadályozni, tehát elővitatossággal nem pedig utángo-
 doskodással lenni legfőbb igényei közé számítja:
 olly igaz az is, hogy ha mi a behozandó új büntető-
 rendszernek nem szinleges, hanem biztos eredményei-
 re akarunk számítani, nemcsak fogház-javításra, mint
 gyógyszerre, kell kiterjednie figyelmünknek, hanem
 gondoskodnunk szükség, ha előbb nem, legalább
 egy időben arról is, hogy a bajok nemzökait meg-
 szüntessük, 's így orvosságra, nem mondom soha,
 mert ez lehetlen, hanem — minél kevesbszer szorul-
 junk, azaz javító fogházaink ajtait minél ritkábban
 kelljen megnyitnunk. 'S ez az, mit egyelőre, míg
 talán maga idején a tárgyhoz bővebben szólnánk,
 gondolkodó honfiaink figyelmébe ajánlani polgár-kö-
 teltségünknek tartjuk, sehová jobban alkalmazha-
 tónak nem tartván a Pesti Hírlapnak 165. számbeli
 politcái hit-elvünkkel tökéletesen egyező im e sza-
 vaít: „A statuséletben minden intézkedés lényege-
 sen hibás és eltévesztett, mely akármely institutiót
 rideg magános elkülönzésben veszen föl, nem pedig az
 egész statussteteli összhangzás szempontjából. — Az
 „Ertekezőben „Adó és Anglia“ már czime által is
 eléggé magyarozott czikk van — Csende stül; 's
 egy felszólítás a budapestiekhez, hogy az ikerváros-
 ban furt kútlakat készíttessenek, a jó ivóviznek igen
 sajnosan érzett hiánya által ösztönöztetve. —

Jelenkor (65.) Budapesti naplójának „Nézetek“
 fölrítu cikkében 9 pontba foglalja a teendőket
 Szöllősy Balázs, higgadt vért 's komoly megfonto-
 lást tanúsító előadással. A pontok vejeje következő:
 1) Törvényileg biztosítani a személy bántathatlansá-
 gát minden kivétel nélkül; 2) megnyitni a szabad adás-
 vévését útját az ősiség eltörlésztése, a most létező jó-
 zágperek bevégzésének határidőhöz kötése, a hitel-
 nek bank-altali biztosítása által; 3) bírói előtti egyen-
 lőséget 's igazságszolgáltatási egyformaságot állítani
 fel, békebíróssággal összekapcsolva, egyszersmind
 az 1836. 15. tezikket oda módosítani, hogy a bírói
 árverésekkel vett javak örökösen a vevőnél marad-
 janak; 4) utakat és csatornákat készíteni; 5) a nem-
 zeti nyelv használatát csak hivatalos körben 's érint-
 kezésben kívánni kötelezőleg, 's e végett e tanodák-
 ban mindent magyar nyelven taníttatni; 6) a vallási
 surlódásokat kiegyenlíteni, az evangelicusok unióját
 csak névben, igazgatásban, egyházgazdálkodásban
 és fenyítékben valóítani; 7) a nem-nemesekre néz-
 ve törvény által kimondatni, hogy az érdem 's elő-
 mozditás születéshez kötve nincs; minden nem-nemes
 helység meghatalmazottjánakamegyei követek 's tisztek
 megválasztásába befolyást, a közgyűléseken pedig sza-
 vazatot engedni, ugy szinte minden felsőbb tudományt
 végzett, 's bármínő szakban diplomát nyert nem nemes
 születésű egyének is; 8) mindenütt 's mindenben nyil-
 vanosságot egyszersmind feleletleher alatti szabad-
 sajtót létesíteni. 9) Erdélynek magyar hazánkkal egye-
 sülését eszközölni. — A „Társalkodó“ az erdélyi or-
 szágos bizottság urberi törvényjavaslatát közli.

Nemzeti Újság. (65.) Bevezői mult számunkban
 említett e fölrítu e cikkét „Ehren vagyunk!“ olly ada-
 tokra épült nyomossággal, hogy ellenében, Pulszky
 urnak nem marad más föl, mint magát — egész tisz-
 telettel, becsülettel, de igazsággal is mondva —
 meg nem fontolva vezér(czikkez)kedőnek, vagy
 a historiában járatlannak elismerni. Ter-
 tium — azaz sárbul kigázolás — non datur! — A

„Hasznos Multságok“ban részletes adatai által be-
 ceses cikkek kezdetik meg e czim alatt „Mutatvány
 a falusi elemi iskolákból.“

Hírök. (62, 63.) Kis Futár-ja egy egy = 2
 levelet közöl a nemzeti tánczrul; teli tánczbuza-
 lommal. Oh, mily fontos ügy az a táncz!! A „Száz-
 zadunk“ e czim alatt „A szelid kor 's a királygyil-
 kosok“ büntető rendszerre vonatkozólag figyelemre
 méltó nézeteket közöl. — 63dik számában „Ilir nagy-
 lelkűség“ czim alatt a zágrábi német újság 60dik
 számára fordítja nemzetünk figyelmét, hol a hü for-
 dításban közölt cikkek szerint a hazánk 's alkotmá-
 nyos jogaikhoz ragaszkodó turómezeieket 's általa-
 nyos ilir-ellenes horvátokat „örök kibeküléssel“
 kinalja meg az ilir hírlap szerkesztője,
 ha irántunk hittagadókká lévén az ilir nemzet
 kebelébe visszatérnek. — Ach welche Gross-
 muth! Die muss ich — —

Athenaeum. (19. 20.) Bevezői „Hajnácskő“
 czimű beszélyét Nagy Ignácznak. Mutatványt köz-
 zöl egy sajtó alatti munkából „A magyar jobbágy-
 ságról.“ Tarczája „Budapesti élet“ rovatában kedé-
 lyes rajzot nyújt egy színházi művészno pályasza-
 kából.

Regelő. (64, 65.) Utí emlékeket kezd Vachot
 Imréttől. Folytatását igéri; talán érdekesh leend a be-
 vezető szakaszoknál. Henszlmann igen illedelmesen
 's ritka szerénységgel válaszol munkája bírálá-
 tára Pulszky Ferencnek. A 63dik számban egy ér-
 dekes novella első fele áll e czim alatt „Az ültet-
 vényes hagyománya.“ Ugyanitt hírlapi csemegéi közt
 a kalászkokat részéről igen kelletlen csemegének mond-
 ja, mit mi annyival örömeztobb hiszünk, mifután a
 kalászkokat nem esemegetárba tartozóknak véljük,
 mert ha valaki által, csak amugy kis pajkosságból, mint
 gyermek szokta, — elnyeletnek: szalkájok könnyen tor-
 kon akadhat; 's a R. szerkesztője alkalmasint így
 járt, mert mi őt bizony kissé pajkosnak ismerjük;
 's aztán nagyon meg is boszonkodott a kalászszedő-
 re, mert igazat mondott, azt t. i., hogy ő a Regelőben
 sok gyomot lát, mégpedig a gyomnak is igen vesze-
 delmes nemét — maszlagot: ezt pedig nemcsak
 mondta, hanem magát a maszlagot meg is mutatta ol-
 vasóinak. De a Regelő szerkesztője nem ismeri, vagy
 nem akarja ismerni a maszlagot, 's aztán mégis
 haragszik, állításunkat pedig „erőtetett alávaló gya-
 nusításnak“ kereszteli. Azt még is becsüljük benne,
 hogy lapjai „iránya erkölcsiségéről“ — talán erköl-
 csi irányáról G. ur? — számot adni igérkezik: Sza-
 vanál fogjuk őt, 's viszoniéretet teszünk neki, hogy
 ha szükség lesz, mi sem nappalunkat, sem éjjelünket
 nem fogjuk kimélni — a különben igen kellemetlen
 munkától: az ő lapjában eddig felsarjajozott minden
 szál maszlagnak kiszedegetésétül; de nem fogjuk ki-
 mélni erszényünket sem azoknak egy esomóban ki-
 nyomtatását, Jegyezze meg magának pajkos szerkesztő
 jól; mert még nekünk is van egy ezuttali végmeg-
 jegyzésünk, az t. i. hogy kegyed Zajtayt a ka-
 lászszedő, szellemrokonának nevezi. Ez ellen nem szól-
 hatunk; mert Zajtayt a y urat nem ismerjük; ha egyeb-
 iránt az volna, kire kegyed ismét pajkossággal czéloz-
 gat, akkor kegyednek rá irányzott ime kitétele: „ki
 aligha nem mindkét szemére kancsal“ legszelideben
 önmaga előtt is, hacsak gyermeki pajkossága minden
 nemesb érzést kebelében már is el nem fojtott — pi-
 rulnia kell.

Magyar Gazda (64, 65.) A 64dik sz. fogla-
 latja: „A puszták népesítése, hatodik közlés“; —
 „a birkek istállózasaruli jeles cikkek befejezése; „a
 borsó mint ősz 's a rozs mint tavasi zöld takarmány,
 Gross felügyelőtől“ rövid, de igen érdekes és kor-
 szerű tanács; — végre megismertetése a zepesi
 fiók-gazd. egyesületnek, mely utóbbira nézve azt tart-
 juk, hogy ezen fiókok biztos sikerrel fognának mű-
 ködni, ha azok a Pesten központosított anyaegyesület-
 hez esatlakozva működésnek egyetértőleg kidolgozott
 tervek szerint és irányban. — A 65. számban meglepe-
 tünk, egy Párisban tartózkodó derék hazánkfia és
 szőnyegtakács megismertetésével, ki segedelmezt szö-
 litja fel hazánkfiait, hogy megkezdett utazását szak-
 májában kiképezése végett befejezhesse; 's egy-
 szersmind a szőnyeggyárak befolyásáról a gyapju bel-
 fogyasztására, 's emélfogva a honi mezei gazdasá-
 ra, értekezik. Továbbá egy névtelen hazánkfia érde-
 kes tapasztalásokat közöl a sormivelésben. Végre egy
 új vakolat módja ajánlatik a széna és és éléspadlá-
 sok kiverésére, mely mészből és kőszénhamuból áll.

Ausztria.

* A „Bécsi Újság“ egyik (222dik) számában
 közli azon előmunkálatok sorát és eredményét, mel-
 lyek a statuskölségen építettni határozottat vaspá-
 lyákra nézve tétettek. — Közöljük ezen értesítés főbb,
 's minket is közelebbről érdeklő pontjai vázlatát: „Hogy
 ő Felségének mult évi december 19én a statusvas-
 utak építése tekintetében költ legfelsőbb kegyes határ-
 zata végrehajttassék, a dolog természete sok és ne-
 héz előkészületeket ön szükségessékké. — Ezen elő-
 készületek jelenen már annyira fejlettek, hogy még
 e f. auguszt. második felében, vagy legkésőbbben jö-
 vő szeptember első napjaiban a töltések körüli munká-
 kák mindkét irányban — Triest és Prága felé — el-
 fognak kezdetni, 's ezek, mint szinte a pályák tel-
 jes bevégzésére megkivántató munkálatok is illő egy-
 másutáni renndel gyorsan fognak folytattni. — Egyik
 előfeltételező legfontosb feladat volt azon terek pon-
 tos kipuhatólása, melyeken át az ő Felségétől meg-
 határozott végpontok között kell vala vezettni, ugy-
 mint: Bécestől Prágaig, és ismét Bécestől Triestig.“
 Itt felhozatnak azon intézkedések, melyek a csak
 most érintett czélra nézve, különösen a dologhozértő
 egyének munkaköre megosztása és meghatározására
 nézve tétettek. — „Kinek alkalma van egy pillanatot
 vetni az eddig tett munkálatokra, — mond tovább
 az értesítés — melyek ezer meg ezer számítások
 eredménye, úgy nemkülönbén a számos és mesteri-
 leg kidolgozott tervek — igazságos ítéletét nem
 fogja azoktól megvonhatni, és megvallandja, hogy
 e munka épen olly pontossággal és mesteri ügyességgel,
 mint kimerítő tökéletességgel allitattott elő.“ — Itt
 előszámláltatnak az érintett mérések főbb eredményei,
 mind a két vonalra nézve; és záradékal következők
 mondatnak: „E pályavonalok megfelelnek egyszer-
 mind a monarchia éjszaki, éjszak- és délkeleti, 's
 déli tartományai kereskedési nagy összeköttetésének
 (az éjszaknyugati és délnyugati tartományok érdekire
 nézve a bajor határszél felé, 's a lombard-velencei
 tartományokban építendő statuspályák eszközlendik e
 jótékonyaságot) 's előmozditandnak a külföld irányá-
 bani minden magasb statusérdeket is, melyek fej-
 tetetése azonban nem ide tartozik.“

K Ü L F Ö L D.

Franciaország.

* Paris jul. 31ken.
 A pairkamarának válasz-feliratából megértheti, ki
 talán még nem tudá, hogy a mostani kormány Fran-
 cziaországban minden eddig létezettek közt legjobb. E
 felirat stereotyp védbeszéde azon nagyszerű, 's több
 esetben nevetéges elvnek: „Le meilleur gouverne-
 ment est toujours celui qui on a.“ (A legjobb kormány-
 zat mindig az, mely létezik.) — Meg vagyok győ-
 ződve, hogy Franciaország jelenen olly kormány-
 nyal bír, mely az idő érdekeit valóban okosan fel-
 fogni képes; meg vagyok győződve, hogy Guizot ó-
 szerű jelleme az ingerlékeny 's könnyen hevülő fran-
 cziákat sokkal inkább kívánja béke 's nyugalomra
 szoktatni, mint bárki más. — De bocsanatot, kedves
 olvasóim, hogy bátorodom a legjobb kormány felett
 a' francia történetekből vett egypár példával pajzán-
 kodni. Ime olvassák önök: TIZENKÉT PÉLDA: Já-
 nos király uralkodása alatt a kormány legjobb volt,
 mert akkor létezett. — Marcel prépost megnyitá Pa-
 ris kapuit az angoloknak, hogy a' navarrai király ki-
 kiltassék Ez egy példa. — VI. Károly örültsé-
 ge idejében legjobb volt a kormány: mert — létezett.
 — Paris az angol Henriket, mint királyt köszön-
 té Bedford kormányzása alatt. Ez második példa.
 — A Ligue alatti kormány szinte legjobb volt, —
 a ligueisták és reformatusok, egyik a másik után hi-
 vogatá a spanyol katolikusokat, 's a német protes-
 tansokat e' kormány ellen segítségül. Ez harmadik
 példa. — A Fronde alatt az volt a legjobb kor-
 mány, melyre szert lehetett tenni. A hivatal szerin-
 ti nemzet rendre járt a parlamenttől Mazarinhez,
 az udvartól a kir. hercezeghez, elannyira hogy a' dolgot
 oda vivé, mikint egy gyermeknek is lehetett vala
 mindenek jogait bitorolni. Ez negyedik példa. — XVI.
 Lajos alatt, az ő kormánya szinte legjobb volt; a
 Convent a királyságot vérebe temeté; 's a' nemzeti
 őrsereg sort foglal a Templetől a lázadás-térig. Ötö-
 dik példa. Alig lön a Convent legjobb kormány, 's a
 tisztviselők és fiatal lánykák a legszebb virágot hin-
 tek a poroszoknak, kik Verdun-t elfoglalák, 's a
 conventet megbuktatni jövének; a hatóság eladja
 Toulont az angoloknak; és Thermidor 9dikén a rot-
 hadtak pártja lön a legjobb kormány, azon alapmondát
 szerint: „Le meilleur gouvernement est celui qui on a.“
 Hatodik példa. — A thermidoristák után következett
 a Directorium, mint ismét legjobb kormány. Ez a

hetedik. A D
 tán érdeme
 njolag hely
 munkát, bék
 alatt hajót
 után jött a
 vel, udvar
 szivel, és di
 e' kormány
 győzte, ujra
 's ugyanazo
 jobbnak, ki
 tának. Im, a
 de mellyet o
 magam. Me
 wo, 's ez is
 juliusi kir.
 Akkor a ne
 Fülöp tété
 jobb; hogy
 azt nem aká
 ra azt jobb
 nyem szerin
 lm egy egész
 sára, hogy
 Stra s
 telegrafi tud
 ti 6 órákor.
 ispanhoz: S
 lasztatott“
 nister az als
 non, Jacque
 által alelnök
 világoosan bí
 ge nem akar
 mielőtt a' k
 scrutinyum e
 neti gőztele
 latkozata La
 részére. De
 letett fejtele

Paris
 nepelyes ist
 ban. A meg
 meg. Az eg
 rai egész tes
 jelen lesz
 tova követke
 papság, a k
 nak szállitta
 Emil de
 tatása végre
 tott be, egy
 gadá meg. T
 zásnál elfog
 Paris
 a miniszteriu
 tandja, han
 zás alatt, va
 kezd ellene.
 rosz néven
 bocsatása ell
 más mint sza
 dali főnök
 Beaumont a
 választási ár
 egyház-épít
 hivatali igér
 tek a város
 és romlást s
 oldalról álta
 lettek, 's az

28395. Z
 tich Leop
 csödpert hat
 tember 6á
 noknak Fark
 Szabó Sámue
 belszierte ren
 asszony h 2
 26616. V
 kihirdetés v
 tanácsa ottar
 ellen csödp
 se p t e m b e
 igleni tömeg
 ügyelővé pec
 Költ sz. Jak

hetedik. A Directorium után jött a Consulus, 's ez méltán érdemlé meg a legjobb kormánynevet: mert ez nyolag helyreállítá a vallást, erkölcsöt, törvényeket, munkát, békét, — szóval mindazt, mi a régi kormány alatt hajótörést szenvedett. Ez nyolczadik példa. Azután jött a császárság győzelmevel és esatavesztésével, udvaroncival, festésével, szobrászival, művészzel, és diadal-kapuival, és ez kilencedik példa. 'S e' kormány uralkodása után, mely a külföldet meggyőzte, újra más tünt fel, mely ezzel szövetség; 's ugyanazon emberek mondák e kormányt is legjobbnak, kik a négy előbbi példákban hasonlót állítanak. Im, a' tisztedik példa! Mindig legjobb kormányzat volt az, mely létezett. És volna még két példa, de mellyet olvasóm szint olly jól ismernek, mint én magam. Megemlítem-e ezeket? — Jött a' restauráció, 's ez ismét legjobb kormány lön 1830-ig, míg a júliusi kir. rendeletek a párisiaknak nem tetszettek. Akkor a nem legjobb kormányzat helyébe Lajos Fülöp tétett, 's az ő kormányzata a mai napig legjobb; hogy Barrot, 's még egypár legitim-francia azt nem akarja hinni, az mit sem tesz: a páirkamara azt jobban tudja, és a páirkamarának, véleményem szerint, ez egyszer csakugyan igaz van! — Im egy egész tuczet példa annak czáfolhatlan igazolására, hogy „a jelen kormány mindig legjobb.“

Strassburgba aug. 6kán és 7kén követk. telegrafi tudósítások érkeztek: I. „Paris aug. 5kén esti 6 óraker. A belügy-minister az alsó rajnai megyeispanhoz: Saulet ur a' követkamra elnökeül választatott“ — II. „Paris, aug. 6. este. A belügy-minister az alsórajnai megyeispanhoz: Salvandy, Bignon, Jacqueminot és Belleyme urak a' követkamra által alelnökökül választattak.“ — Ezen választás elég világosan bizonyítja, hogy a' népképviselők többsége nem akar harczra kelni Guizot miniszteriumával, mielőtt a' kormányzói kérdés el van döntve. Ezen scrutinium eredményét tehát nem tekinthetn a' kabinet győzelmének; az csupán az új kamarának nyilatkozata Lajos Fülöp és az ő személyes akarata részére. De ki is fogná az illy súlyos csapással illetett fejdelemtől e vizsgálatást megtagadni!

Paris aug. 3kán. Az orleansi hg tiszteletére ünnepléses isteni szolgálat ma tartatik a Notre Dame-ban. A meghívott személyek mély gyászban jelennek meg. Az egyház kapui 9 óraker nyitattak. A kamarai egész testület, 's a nemzeti őrsereg küldöttei szinte jelen lesznek. Délután a király Dreuxbe megyen, hova következő nap a hg teteméi is a párisi érsek és papság, a királyi hgek 's a peesétőr kíséretében fognak szállítani.

Emil de Girardin urnak követi székébe bocsátatása végre tegnap eldöntött. Ellene két ovás adott be, egyik francia nemzetiségét, másik nevét tagadta meg. Tulajdonképeni neve Delamothe. A golyózásnál elfogadtatása ellen 105 tag szavazott.

Paris aug. 4kén. A Presse szerint a baloldal a miniszterium megtagadását decemberig nem halasztandja, hanem vagy törvényjavaslat feletti tanácskozás alatt, vagy a kormányzói törvény után harczot kezd ellene. A Journal des Debats az ellenzéknek igen rossz néven veszi, hogy Pamel urnak követszékbe bocsátása elhalasztatott. E szigorúság szeméi előtt nem más mint szabadelvű alakosság, 's Odilon Barrot baloldali főnök ellen keserű kifejezésekkel él. — Gustav Beaumont a tanácskozások folyamában szóba hozá a választási armányokat, miszerint egy gyülekezethez egyház-építésre 12,000 frk., többeknek ugyanazon hivatal ígértetett; a' választók költségmentesen vitettek a városba 's t. ef. Odilon Barrot ez erkölcstelen és romlást szülő eljárás ellen hathatósan kelt ki; más oldalról általános tagadással 's viszonti vádakkal feleltek, 's az ellenzéknek szemére hányatott, hogy ter-

mészetelleni szövetségével a parlamenti cselekre első példát adott.

A' Constitutionnel szerint a' francia-belga határszéli lakosok a csempészkedésnek új nemét találták fel. A francia részen jó bánásmóddal kutyákat nevelnek 's akkor a belgáknak átszolgáltatják, kik rossz bánás, 's ütésverés által korábbi jobb napjaik utáni vágyat ébresztenek ez állatokban. Darab idő mulva tilos árukat kötnönek hátukra, 's utnak eresztik azokat, mellyekkel ezek a francia határra vészszafutnak. Dünkirentől Metzig mintegy 80,000 ilyen állatot tartanak. A francia kormány egy ilyen eb fejére 3 frk. díjt tett, 's illy jutalmul a' határőröknek az utolsó években 120,000 frt. (?) fizettetett ki.

Nagybritannia. London, aug. 3. Ali effendi török követ és Brunnow báró orosz követ aug. 2kán délután a külügyi hivatalban dolgoztak. Általában most a diplomatikai világban nagy élénkség mutatkozik. A francia követ aug. 3kán reggel számos kísérettel, mellyhez több előkelő nem-franciák is csatlakoztak, a Portland-place-en egy a francia kath. kápolnában Orleans hgért tartott nagy engesztelő halotti áldozaton volt jelen.

A torylapok 's velök a szabad-elvű Sun is azt állítják, hogy a Manchester és Liverpoolbul érkező tudósítások folyvásti javulást tanúsítanak a kereskedés és kézműiparban; a M. Chronicle pedig Birminghamból ezek ellenébe egy más tudósítást helyez, mellye roppant gyárvarosban a dolgozó népség állapotját legsötétebb színekkel fűti. Az utzakon hemzseg a rongyokba burkolt 's éhségtől aszott-arcu számtalan koldus 's a zálogházakat éhenhalók csapatja állja körül, kik száraz kezökkel holmi rongyfoszlányokat tartva fel, jajveszékelve kérnek legalább egy pennyt (3 krt) azokra kölesönadni. „Ez — imigy fejezi be közleményét a Chronicle levelezője, — ez Birmingham állapotja, és Birmingham talán még folyvást legvirágzóbb gyárvaros Angliában!“

Aug. 4. Az indiai-chinai levélposta megérkezett 's a londoni hírlapok ma taglalgták annak tartalmát. A 'Times' és 'Globe' a chinaikkal folyó háborúnak, nem igen tudhatni mi okonál fogva, nem sokára egy, Anglia követelésire nézve kedvező véget jósolnak. — A journal-vitázatok az afghani ügyekről, tagadolag inkább mint cselekvőleg — nevezetesen azon mély hallgatás által, mellyet a hírlapok az Indiában közönségesen elterjedt, 's olly élénkül tárgyalt hír felől, ti. hogy az angol hadsereg kevés idő mulva Afghantant elhagyandja, ayilvanitnak. Ugy látszik, hogy a kormány főszékhelyén valótlannak tartják azon lépést, melly bizonyosan magára brit-Indiára is jelentékeny visszahatást fogna gyakorolni. Egyébiránt Angliában is sokan hiszik, hogy majd ha a brit fegyver becsülete helyre lesz állítva, a követgyilkolás megfenyítve, 's Kabulban szilárd politikai állás biztosítva, a brit haderő ki fog takarodni azon tartományból.

Aug. 1én a Themze északi oldalán megnyitattott a Tunnel a gyaloglók számára. A tolongás rendkívüli volt, kivált az idegenek részéről. A másik parton a járdák még sem készültek el, 's a szabad járás kelés tulajdonképen csak három hónap mulva fog életbe léphetni, mikorra t. i. szerződés szerint az egész műnek be kell végeztetnie.

Spanyolország. Korábban, Krisztina királyné gyámsága alatt, az volt a panasz, hogy a két hgasszony szellemi kiképezésére legkisebb gond sem fordítatik; e hiba most Arguelles gyámnok alatt ismét ellenkezőre látszik fajulni. Mondják a három gouvernante-on és egyéb tanítókon kívül don Francis Lujan pattanyús ezredes és kortes-követ is meg van bízva, hogy a tizenegy éves királynénak felolvasásokat tartson a statusok-történetéről, történet-philosophiáról 's hihetőleg a matematikáról, algyűzés és var-

erősítés tudományáról is. A statusgazdaságra nézve egy németországi jeles professor fog meghívatni. Az isteni Arguelles egyébiránt az udvari hölgyekkel rendkívüli bekedlenségben él; a Sun már azt hírlki; — de aligha nem alaptalanul, hogy Arguelles a sok boszuságot ki nem állhatván a gyámságról leköszönt.

Portugália. Lissabon jul. 25kén. A Spanyolország és Portugalia közti viszonyok aggodalmas szint öltének. A portugali kormány hivatalosan tudtára adatott, mikint a spanyol kormány szükségesnek tartja a portugali határszélekre fegyveres erőt küldeni, még pedig „a határvidékek nyugtalanító állapotja következtében. Éjszaki portugali levelek szerint Rodil tábornok 12,000-ből álló hadesapatja ezen irányban valósággal meg is indított, 's előcsapatja már a braganzai határszélre ért. Más spanyol hadsereget a déli határszélekre várnak. Nehéz csak gyanítani is, mi ezélja e mozgalmaknak; a britt kormányknak azonban ezek bizonyosan némi aggodalmul szolgálndnak.

A legújabb orosz hírlapok hivatalosan jelentik, hogy a császár és Oroszország Portugalia jelen kormányát elismerte 's Stroganoff gróft Lissabonba orosz követül nevezte ki legyen.

Vegyes közlések.

— Oroszországban a mértékletlen pálinkaivás korlátozásaul, azon kormány-kerületekben, hol illy megszorítások még eddig nem léteztek, egy új rendelkezés erejénél fogvást sem a pálinkát a meghatározott árfokon alul mérni, sem a pálinkás-bódék számát szaporítani nem szabad.

— Wellesley sorhajó Chinából visszatérvén Angliába, egyéb, chinai nevezetességek közt magával hozta azon kalitkát is, mellyben a chinaiak a szerencsétlen missstress Noblé-t hat hétig fogva tarták. E kalitka durva ács-faragvány, hossza 2 láb 8 hüv., szélessége 1 1/2 l., mélysége pedig 2 láb és 4 hüvelyknyi; felül egy nyílás van a fejnek kidughatásául.

— Junius 24én regg. 5 1/2 óraker Cap. Hayti-en városát egy ismételt földremlés újabb rettegésbe hozta. Azon lakosok, kik még e szerencsétlen városban laktanak, most szabad ég, alatt, vagy holmi rozszant 's ügygyel bajjal összegalabított szegény kunyhókban tanyáznak.

A baseli térítő társaság évi jövedelme 101,643 sv. frka megy. Leginkább Keletúndiában munkálkodik, hol néhány év alatt két állomásra tett szert, mellyben 18 térítő 's 9 belföldi catechumenus foglalkozik. E társaság fenáll 26 év óta, 's ezen idő alatt 175 térítőt küldött ki, a kik közül 42 meghalt, 12 pedig kilépett. A társaságnak Baselben van illy térítőket-képző intézete, mellyre évenkénti 40,000 sv. frkot költ.

A prágai székesegyház építésének befejezésére (a költségek példájára) lépések tetetnek. Ha az idő kedvezend 1845ben — mint alapköve letételének ezredik évében elkészülhet. Cz e hora d Pssina történetirő „Prodromus“ban e székesegyházról illy bizonytalan, de érdekes regét közöl, hogy melly évben annak építése bevégeztetik, a törökök Európát elhagyandják, és a felhold a sz. keresztnek a sz. Sofia templomán újra helyet engedend.

A keresztény Angolországban Depfordban Londonnál e napokban következő esemény történt: egy hitelező 5 font sterlingnyi csekely tartozásért adósának holtestét lefoglatni 's börténbe záratni akará, melly vadtetében csak a rendőrség gátla meg Hasonló sors érte, mint tudva van, a híres Sheridan holtestetés, kit csak miután adósága kifizettetett, temethetének el baráti, hanem ez utóbbi esetben az adóssági üzlet nagy mennyiségű volt.

Szerkesztő: Szeuvey József.

HIVATALOS JELENTÉSEK.

Csödök.

28395. Zala vármegyének törvényszéke ns. Aug 5-tich Leopold kanizsai mvárosi lakos tömege ellen csödpert határozván, és megjelenési határidőül f. é. September 6át tűzvé, egyszersmind ideigleni tömeggondnoknak Farkas János kanizsai biztost, perügyelővé pedig Szabó Sámuel ügyészt nevezte. Mírel e Szerkesztőség kebselzerte rendelendő hirdetés végett tudósítatik. Költ Kisasszony hó 2dik napján 1842. évben. 2—3

26616. Veszprém vármegye jelentése következtében kihirdetés végett megiratik, hogy Veszprém mezővárosa tanácsa ottani megbukott csapómeister Deák István ellen csödpert határozván, a hitelezők megjelenésére f. é. September 30kát határidőül azzal tűzte ki, hogy ideigleni tömeggondnokká Suráztiki János tanácsnok, perügyelővé pedig Galamb József hitessüggyvéd neveztetett. Költ sz. Jakab hó 19, napján 1842. évben. 2—3

28521. Pozsony városa jelentése szerint Schintzi Albert helybeli polgár zongorakészítő hitelezői csödelének hatánapján f. é. september 26a tüzetvén, 's pergondnokká Cservinka János tiszteletbeli főügyész neveztetett, ugyanez kihirdetés végett megiratik. Költ Kisasszony hó 2dik napján 1842. évben. 2—3

26872. Az erdélyi Kormány közelebb érkezett izenete szerint kolosvári kereskedő Covrik János hitelezői csödelének hatánapja 1842. évi september 15re tüzetett ki, miis közhírrététel végett ezennel megiratik. Költ sz. Jakab hó 19ik napján 1842. évben. 3—3

28374. Zala vármegye jelentése szerint, értékükben megbukott Redl Leopold, Redl Ferencz. — Novákovits József, és Horváth vagy Juhász József Kanizsa mváros lakosai ellen indított csödpert felvételére rendelt hatánap, és pedig Redl Leopold f. évi september 23ik — Redl Ferencz, Novákovits József és

Horváth vagy Juhász József ellen pedig f. é. september 9re tüzetvén, és Redl Leopold részére tömeggondnoknak nemes Babosay János, pergondnoknak Horváth János hitessüggyvéd, — Redl Ferencz részére tömeggondnoknak Albani Florián, pergondnoknak Horváth Mihály ügyvéd, — Novákovits József részére tömeggondnoknak Kaan Ferencz, pergondnoknak Horváth János ügyvéd, utóbb Horváth vagy Juhász József részére tömeggondnoknak Horváth János, pergondnoknak pedig Neme h János ügyvédek nevezetvén ki; ugyanez közhírrététel végett megiratik. Költ Kisasszony hó 2ik napján 1842. évben. 2—3

27442. Heves vármegye jelentvén, hogy érseki Eger városa tanácsa a Lintz Blayer fele tömegben követelői hitelezőknek megjelenésükre folyó évi augustus 30ik napját tűzte ki; ugyanez kihirdetés végett megiratik, Költ sz. Jakab hó 26ik napján 1842. évben. 2—3

